

**Stichting
Inspecteur Boelensschool
Schiermonnikoog**

JAARSTUKKEN

2017

Voorwoord en vaststelling

Het bestuur van de Stichting Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog biedt u hierbij haar jaarstukken 2017 aan.

Deze rapportage is ingericht conform de bepalingen en richtlijnen uit het Burgerlijk Wetboek en de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving ('RJ-bundel'), alsmede het aparte hoofdstuk RJ 660 voor onderwijsinstellingen.

De rapportage bestaat uit een bestuursverslag en een jaarrekening, alsmede de bijbehorende overige gegevens. De betreffende onderdelen zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Dat houdt in dat de informatie opgenomen in de jaarrekening van overeenkomstige toepassing is op het bestuursverslag en dat de informatie opgenomen in het bestuursverslag van overeenkomstige toepassing is op de jaarrekening.

Dit bestuursverslag 2017 is vastgesteld door het bestuur van de Stichting Inspecteur Boelensschool en is aangeboden aan de Medezeggenschapsraad van de Inspecteur Boelensschool.

Dhr. C. Blokland
dagelijks bestuurder a.i.

Dhr. J. Arjaans
directeur Inspecteur Boelensschool

Deze rapportage is vastgesteld d.d. 12 juni 2018 door de bestuursleden:

Dhr. C. Blokland
dagelijks bestuurder a.i.

Mevr. A. Hekkema
voorzitter

Mevr. H.C.G. van Asten
secretaris

Dhr. R.J. Admiraal
penningmeester

Mevr. Y. de Groot-Krikke
lid

Dhr. T. van der Kooi
lid

Dhr. A.D. Aalberts
lid

Mevr. K.J. van Westrhenen
lid

Inhoudsopgave

Voorwoord en vaststelling	2
Inhoudsopgave	3
Jaarstukken 2017	4
Bestuursverslag	5
Verslag algemeen toezichthoudend bestuur	6
1 Algemeen	9
2 Governance	11
3 Onderwijs	12
4 Kwaliteitszorg	16
5 Onderzoek	16
6 Internationalisering	16
7 Personeel	17
8 Huisvesting	21
9 Samenwerkingsverbanden	22
10 Financiën & Administratie	24
11 Continuïteitsparagraaf	30
12 Gegevens	33
Jaarrekening	34
Balans per 31 december 2017	35
Staat van baten en lasten over 2017	36
Kasstroomoverzicht over 2017	37
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	38
Toelichting op de balans per 31 december 2017	42
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2017	46
Bijlagen bij de jaarrekening	48
Model E: Verbonden partijen	49
Model G: Verantwoording van subsidies	50
Model H: Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	51
Overige gegevens	53
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	53
Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat	53
Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2016	53
Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2017	53

Jaarstukken 2017

- Bestuursverslag
- Jaarrekening
- Overige gegevens

Bestuursverslag

Verslag algemeen toezichthoudend bestuur

Het bestuur van de Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs in Noord-Oost Friesland, de Stichting Christelijk Praktijkonderwijs Noord-Oost Friesland en de Stichting Inspecteur Boelensschool te Schiermonnikoog, is ondergebracht in een Personele Unie. Volgens het one-tiermodel is er binnen het bestuur een functionele scheiding tussen toezichthoudende bestuurders (aangeduid als algemeen bestuur) en uitvoerende bestuurders (aangeduid als dagelijks bestuur/ directeur bestuurder). De toezichthoudende taak van het algemeen bestuur betreft alle, op basis van beleidsnotities vastgestelde, activiteiten van de dagelijks bestuurder.

Het algemeen bestuur bestaat uit zeven leden. Het algemeen bestuur wordt via een openbare procedure werving en selectie voorgedragen ter benoeming aan de algemene ledenvergadering.

Binnen het algemeen bestuur is er sprake van een portefeuilleverdeling op basis van de aanwezige expertise. Binnen het algemeen bestuur is er tevens een remuneratiecommissie. Het is de taak van de commissie om de besluitvorming van het algemeen bestuur voor te bereiden. Deze voorbereiding doet niets af aan de verantwoordelijkheid van ieder lid van het algemeen bestuur.

In december heeft het jaarlijkse functioneringsgesprek met de directeur bestuurder plaatsgevonden dat tevens een exit gesprek was. Er is een honoreringsregeling conform de regels van VTOI. Ten aanzien van de bezoldiging van de directeur bestuurder wordt de cao 2016 voor Bestuurders gevolgd. In het voorjaar van 2017 is door het algemeen bestuur besloten om van vijf naar zeven bestuursleden te gaan. Dit om de taken en verantwoordelijkheden van het toezichthoudend bestuur in commissies van verschillende samenstelling beter mogelijk te maken. Op 22 juni 2017 zijn de twee nieuwe bestuursleden dhr. A.D. Aalberts, met Financiën en Vastgoed als portefeuille, en mevrouw K.J. van Westrhenen met onderwijskwaliteit als portefeuille officieel hiervoor benoemd.

Het algemeen bestuur is lid van de Vereniging van Toezichthouders in het Onderwijs (VTOI) en handelt naar de richtlijnen van deze vereniging en voldoet aan de wettelijke voorschriften. Het bestuur handelt in overeenstemming met de Code Goed Bestuur en voldoet aan de lidmaatschapseisen van de VO-raad.

De taakverdeling binnen het algemeen bestuur was in 2017:

➤ Voorzitter/lid remuneratiecommissie/ Portefeuillehouder onderwijs	Mevr. A. Hekkema
➤ Secretaris/lid remuneratiecommissie/ portefeuillehouder P&O	Mevr. H.C.G. van Asten
➤ Penningmeester/ portefeuillehouder Financiën	Dhr. R.J. Admiraal
➤ Portefeuillehouder Juridische zaken	Mevr. Y. de Groot-Krikke
➤ Portefeuillehouder Identiteitszaken	Dhr. T. van der Kooi
➤ Portefeuillehouder Financiën en Vastgoed	Dhr. A.D. Aalberts
➤ Portefeuillehouder Onderwijskwaliteit	Mevr. K.J. van Westrhenen

In 2017 zijn zes reguliere bestuursvergaderingen gehouden en tweemaal een voorzittersoverleg met de MR.

Tijdens de reguliere vergaderingen van het algemeen bestuur wordt achtereenvolgens en volgens eigen vastgestelde agenda's vergaderd over de Vereniging voor CVO NO Friesland, Stichting Chr. Praktijkonderwijs NO Friesland en dan de Stichting Inspecteur Boelensschool.

Onderwerpen die zijn besproken zijn:

- De kwaliteit van het onderwijs inclusief het vaststellen van de nota Kwaliteitsbeleid op de Stichting Inspecteur Boelensschool;
- De resultaten van het onderwijs;
- De bedrijfsvoering; goedkeuren begroting (december), Jaarverslag (mei) en bespreken van de vier en acht maanden rapportages. Als toezichthoudend bestuur zien we toe op de rechtmatige verwerving en de rechtmatige en doelmatige bestemming en aanwending van de financiële middelen. Daarbij hechten we er grote waarde aan dat dit onderwijs van hoge kwaliteit is en dat de wijze waarop we onderwijs aanbieden en werkgeverschap uitoefenen bijdraagt aan de ontplooiing van leerlingen en medewerkers. We vinden het ook belangrijk dat de integriteit, rechtmatigheid en doelmatigheid van ons handelen wordt bewaakt;
- Het HRM beleid;

- Strategie;
- Schoolplan 2017-2021;
- Krimp;
- Samenwerken in de regio;
- Governance / Goed Bestuur; vastgesteld is een nieuwe honoreringsregeling, conform VTOI. Het bestuur evalueert het eigen functioneren via functioneringsgesprekken die de voorzitter voert met de leden van het bestuur. Eén van de leden voert het functioneringsgesprek met de voorzitter. Onderstaand is het overzicht “betaalde en onbetaalde nevenfuncties bestuursleden” opgenomen;
- Onderzoek mogelijkheid samenwerking met Yn de Mandé, basisschool op Schiermonnikoog.

Naam	Omschrijving nevenfunctie	Bet/onbet.	Einddatum
Anne Hekkema	Geen.		
Henni van Asten	Lid Algemeen bestuur Wetterskip Fryslân	B	04-2019
	Vice voorzitter Stichting monumentenbehoud Dongeradeel	O	n.v.t.
	Voorzitter Veilig Verkeer Nederland, district Fryslân	O	n.v.t.
Remco Admiraal	Concerncontroller, gemeente Súdwest-Fryslân (hoofd functie)	B	n.v.t.
	Lid algemeen bestuur Wetterskip Fryslân	B	04-2019
	Voorzitter Rekenkamer De Waddeneilanden	B	31-12-2017
Ytsje de Groot	In maatschap melkveebedrijf (winst/verliesdeling) (hoofd functie)	B	n.v.t.
	Lid Regionaal College voor het Opzicht Fryslân, voor de Protestantse Kerk Ned.	O	n.v.t.
	Bestuurslid Stichting overdekte sportaccommodaties op het Bildt	B	n.v.t.
	Contactpersoon vertrouwenskwesities voor de Vereniging voor Christelijk Basisonderwijs Noardwest Fryslân	O	n.v.t.
	Lid van de ledenraad van coöperatie AB Vakwerk	B	n.v.t.
	Raad van Toezicht Stichting voor Christelijk Primair Onderwijs De Tjongerwerven	B	n.v.t.
Tseard van der Kooi	Voorzitter/Secretaris/Penningmeester Stichting Us mem	O	n.v.t.
	Voorzitter Energie Coöperatie Trynergie	O	n.v.t.
	Directeur TrynwâldenEnergie BV	O	n.v.t.
	Directeur TrynwâldenOpgewekt BV	O	n.v.t.
Aebe Aalberts	Directeur bedrijfsvoering AB Vakwerk Groep B.V. (hoofd functie)	B	1-5-2018
	Clusterspecialist LTO Nederland (hoofd functie)	B	n.v.t.

	Lid sectorraad melkveehouderij Nordwin College	O	31-12-2008
Aebe Aalberts	Directeur bedrijfsvoering AB Vakwerk Groep B.V. (hoofd functie)	B	1-5-2018
	Lid sectorraad melkveehouderij Nordwin College	O	31-12-2008
Karin van Westrhenen	Beleidsmedewerker Drenthe College (hoofd functie)	B	n.v.t.
Marcel Klaverkamp	Buitengewoon ambtenaar van de Burgerlijke Stand gemeente Menterwolde	B	n.v.t.
C. Blokland	Associé BeteoR	B	n.v.t.
	DGA adviesburo C. Blokland B.V.	B	03-2018
	Directeur Home at the Moors	B	n.v.t.
	Voorzitter algemeen bestuur coöperatie Vitaal Vechtdal	O	07-2021
	Bestuurslid stichting onderwijsconsulenten	B	10-2021
	Voorzitter stichting Regio Zwolle Regatta; adviseur Heiner Academy	O	n.v.t.
	Adviseur stichting Buurtzorg Nederland	O	n.v.t.
	Adviseur internationale school Eerde B.V.	B	n.v.t.
	Adviseur FutureYou/ Cambridge exams	B	n.v.t.
	Voorzitter beroepingscommissie PKN gemeente in wording	O	12-2018
Boardmember Reuven Feuerstein Heritage foundation	O	n.v.t.	

Voor boekjaar 2017 is Van Ree Accountants B.V. de accountant. Voor boekjaar 2018 is Van Ree Accountants B.V. ook benoemd als accountant.

Situaties met (potentieel) tegenstrijdig belang zijn binnen het toezichthoudend bestuur niet aan de orde geweest. Indien dit wel het geval zou zijn geweest dan dienen dergelijke situaties in algemene norm binnen het bestuur moeten worden besloten. In de wet is geen bepaling opgenomen voor het geval van een tegenstrijdig belang van bestuurders en commissarissen/toezichthouders met de stichting. Voor deze functionarissen geldt echter de algemene norm dat zij zich redelijk en billijk jegens elkaar moeten gedragen (art. 2:8 BW) en dat iedere belanghebbende in rechte de vernietiging van hun besluit wegens strijd met redelijkheid en billijkheid kan vragen. Dit neemt echter niet weg dat de stichting jegens derden gebonden blijft aan het uitgevoerde besluit en de gevolgen daarvan.

Maandelijks voert de voorzitter van het algemeen bestuur overleg met de dagelijks bestuurder en bespreken zij de voortgang in de organisatie.

Het algemeen bestuur hecht aan een zichtbare aanwezigheid binnen de organisatie. Om die reden bezoekt het algemeen bestuur met enige regelmaat de drie scholen binnen de Personele Unie.

Mevr. A. (Anne) Hekkema
Voorzitter

1 Algemeen

1.1 Doelstelling van de organisatie

Missie

De Inspecteur Boelensschool streeft naar kwalitatief goed en zo lang mogelijk thuisnabij onderwijs in een veilige, inspirerende omgeving, waarin leerlingen zorgvuldig begeleid worden om later optimaal te kunnen functioneren in de maatschappij.

Visie

De Inspecteur Boelensschool is een school voor voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (VMBO) met een brede, heterogene onderbouw. De Inspecteur Boelensschool wil goed en passend onderwijs bieden, dat erop gericht is elke leerling een optimale ontwikkeling door te laten maken. Wij willen hierdoor bereiken dat de leerling, naast het behalen van een passend diploma: •goed kan functioneren in het vervolgonderwijs •goed kan functioneren in een steeds veranderende maatschappij •de daarvoor benodigde vaardigheden heeft verworven

We vinden het belangrijk dat we als "eilandschool" actief deelnemen aan vernieuwingen in het voortgezet onderwijs. Om dat te bereiken werken we samen met andere scholen voor voortgezet onderwijs i.h.b. het Dockinga College en in Waddenverband met de andere drie Friese eilandscholen. We streven naar een zo goed mogelijke overgang van het basisonderwijs naar onze school. Die overgang is nog steeds groot. Daarom is een goed contact met de basisschool zeer belangrijk. Meerdere keren per jaar is er overleg op directie- en docentenniveau met de basisschool "Yn de Mande" op Schiermonnikoog

1.2 Aanduiding beleid en kernactiviteiten

Tot de kernactiviteit wordt gerekend het verzorgen en in stand houden van het onderwijs voor leerlingen 11 tot en met 16 jaar op het eiland Schiermonnikoog.

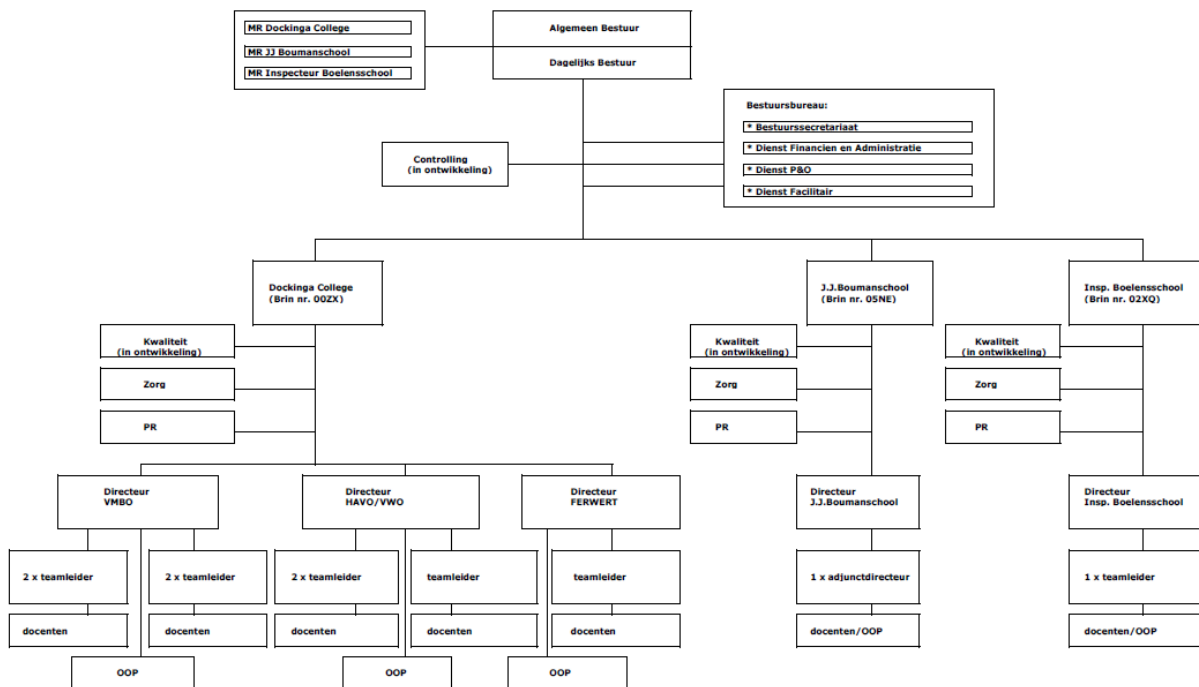
1.3 Juridische structuur

Het bevoegd gezag van de Inspecteur Boelensschool is de Stichting Inspecteur Boelensschool op Schiermonnikoog. Het bestuur van deze stichting is tevens het bestuur van de Vereniging voor Christelijk N.O. Friesland (bevoegd gezag van het Dockinga College) en het bestuur van de Stichting Christelijk Praktijk Onderwijs in N.O. Friesland (bevoegd gezag van de J.J. Boumanschool). Alle drie de besturen zijn samengevoegd in een Personele Unie en worden ondersteund door het bestuursbureau. De kosten van het bestuursbureau worden via een vaste verdeelsleutel verrekend over de drie besturen/scholen.

1.4 Interne organisatiestructuur

Het organogram van de interne organisatiestructuur ziet er als volgt uit:

Organisatiestructuur Personele Unie per 01-08-2016

1.5 Belangrijke elementen van het gevoerde beleid

In 2017 is naast de verantwoordelijkheid voor goed onderwijs veel aandacht uitgegaan naar het behoud van het voortgezet onderwijs op Schiermonnikoog. Verder in dit verslag wordt hier op ingegaan.

1.6 Zaken met een politieke of maatschappelijke impact.

Het voortbestaan van het (voortgezet) onderwijs op Schiermonnikoog heeft een groot maatschappelijke belang. De leefbaarheid op dit mooie eiland hangt samen met de aanwezigheid van een kwalitatief goede school. Daar staat de school en het bestuur voor.

1.7 Informatie over de maatschappelijke aspecten van het ondernemen.

De Inspecteur Boelensschool is zich bewust van de maatschappelijke relevantie en handelt integer en transparant.

2 Governance

2.1 Ontwikkelingen op het gebied van Governance

In 2017 is het thema Governance regelmatig onderwerp van overleg binnen de vergadering met het toezichthoudend bestuur geweest.

2.2 Code Goed Bestuur

Het bestuur (dagelijks en algemeen) van de Stichting Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog heeft de Code Goed Bestuur onderschreven en voldoet aan de lidmaatschapseisen van de VO Raad (zie schema hieronder).

#	Omschrijving	Voldoet	Voldoet niet	Actie / opmerking
1	Publicatie documenten op website <ul style="list-style-type: none"> - Statuten - Bestuursreglement - Professioneel statuut - Integriteitscode - Klachtenregeling - Klokkenluidersregeling - Jaarverslag - Nevenfuncties dagelijks bestuur en toezichthouders - Gegevens dagelijks bestuur en toezichthouders 	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓	x	In ontwikkeling
2	Stakeholdersbeleid		x	In ontwikkeling
3	Zelfevaluatie bestuur	✓		Opgenomen in Jaarverslag
4	Goedkeuring nevenfuncties dagelijks bestuur door toezichthouder	✓		
5	Toezichthouder is geen dagelijks bestuurder	✓		Vastgelegd in statuut
6	Geen belangenverstrengeling dagelijks bestuur	✓		

2.3 Afwijkingen van de Code Goed Bestuur

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt zijn het "Professioneel Statuut" en het "Stakeholdersbeleid" in ontwikkeling.

2.4 Horizontale verantwoording

Horizontale verantwoording van het door het bestuur gevoerde financiële beleid vindt onder meer plaats door het jaarverslag (incl. de daarin opgenomen jaarrekening) ter goedkeuring voor te leggen aan het bestuur. Ook wordt het jaarverslag besproken met belanghebbende partijen. Daartoe behoren o.a. ouderraden en de medezeggenschapsraad. Tenslotte dient het project 'vensters voor verantwoording' vermeld te worden als een niet onbelangrijk fenomeen in het kader van horizontale verantwoording. Het systeem biedt mogelijkheden om op basis van een twintigtal indicatoren schoolresultaten met elkaar te kunnen vergelijken.

Alle hiertoe vereiste documenten worden op het publieke deel van de website gepubliceerd.

3 Onderwijs

3.1 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen

Krimp

Ook op Schiermonnikoog heeft de krimp het primair onderwijs al bereikt. Vanaf 2015 is de krimp ook in het voortgezet onderwijs zichtbaar door het structureel dalen van het aantal leerlingen. Voor de sector voortgezet onderwijs is dit een gegeven en het tij is niet te keren. In Nederland is het aantal leerlingen dat een school bezoekt, bepalend voor de bekostiging vanuit het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Simpelweg hoe meer leerlingen des te meer bekostiging. Voor de Inspecteur Boelensschool geldt de beleidsregel uitzonderingsscholen. Sinds 7 oktober 2010 is de Beleidsregel uitzonderingsscholen VO in werking getreden om de bekostiging van uitzonderingsscholen uniform en transparant te regelen en te harmoniseren. In deze beleidsregel staat onder welke voorwaarden een school als uitzonderingsschool aangemerkt kan worden en recht heeft op (structurele) uitzonderingsbekostiging. Het aantal leerlingen van de Inspecteur Boelensschool was op de teldatum 01-10-2017: 34. Vier meer dan de door het ministerie vastgestelde ondergrens van 30 leerlingen. Indien de Inspecteur Boelensschool drie jaar achter elkaar minder dan 30 leerlingen telt, zal de extra 'Waddensubsidie' in de omvang van drie fte worden geschrapt. In een dergelijke situatie is het voortbestaan van de Inspecteur Boelensschool in het geding. Dit zou na 2020 aan de orde kunnen zijn.

Samenwerken

In 2015 is contact gezocht met het bestuur van de basisschool Yn de Mande, om gezamenlijk een traject in te zetten waardoor de onderwijsvoorzieningen PO en VO in stand kan worden gehouden. Met dat doel is een bestuurlijke visie opgesteld en met de wethouder onderwijs besproken. Gezamenlijk hebben de gemeente, het bestuur van Yn de Mande en het bestuur en directie van de Inspecteur Boelensschool in juni 2015 de gemeenteraad geïnformeerd over dit voornemen. Na de zomervakantie is er vanwege intern beraad bij partijen enige vertraging in dit proces opgelopen. In december 2015 is in het kader van de subsidieregeling 'Regiegelden leerling daling' een vergoeding voor het aanstellen van een regievoerder bij het ministerie van OCW ingediend en deze subsidie van € 79.600,- is verleend. In juli 2016 is in gezamenlijkheid door IBS, Yn de Mande en de gemeente het bureau Noorderwijs geselecteerd ter ondersteuning bij de uitvoering van dit project. Er zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd om draagvlak voor een Integraal Kind Centrum op het eiland te bepalen: met teams van beide scholen, met ouders, met gemeenteraad, met zogenaamde ketenpartners en met bewoners van het eiland.

In december 2016 heeft de stuurgroep een gesprek gevoerd met vertegenwoordigers van het ministerie van OCW om hen te informeren over de plannen en te onderzoeken of OCW bereid is de beleidsregel te versoepelen.

In april 2016 is de voorzitter van de VO Raad de heer P. Rosenmöller uitgenodigd voor een gesprek op de Inspecteur Boelensschool en hem zo te informeren over de noodzaak van het voortbestaan van deze school voor vo op Schiermonnikoog. Mede door een indringend gesprek met leerlingen heeft de heer Rosenmöller zich bereid verklaard het pleidooi bij het ministerie van OCW voor versoepeling van de beleidsregel, actief te ondersteunen.

Het project is voortgezet in 2017 met als doel in augustus 2020 een IKC te kunnen openen op Schiermonnikoog. In 2017 zijn diverse bijeenkomsten belegd met de teams van de beide scholen en andere ketenpartners. Tevens is er intensief overleg gevoerd met het ministerie van OCW. Ook is een traject gestart om te komen tot een bestuurlijke fusie van beide scholen. Er is een intentie verklaring opgesteld en ondertekend door beide scholen en de medezeggenschapsraden. Door bestuurlijke perikelen bij de basisschool heeft dit proces enige vertraging opgelopen. In december 2017 is het traject procesbegeleiding krimp afgerond.

Schoolplan 2017-2021

Het team van de Inspecteur Boelensschool is zich continu bewust van het maatschappelijk speelveld waarin we ons bevinden en de noodzaak om op maatschappelijk verantwoorde wijze het onderwijs op ons eiland inhoud te geven. Het eind 2012 door het bestuur vastgestelde Schoolplan, met daarin onze missie en visie verwoord, worden voor de diverse beleidsterreinen de te behalen doelen geformuleerd en in de tijd uitgezet, liep in 2017 af. In 2017 hebben we een nieuw Schoolplan vast kunnen stellen voor de periode 2017-2021. Het schoolplan wordt vertaald naar een jaarlijks vast te stellen activiteitenplan, met daarin de concrete uitwerking van wat de Inspecteur Boelensschool wil bereiken.

Jaarlijks vindt tijdens en aan het einde van het schooljaar evaluatie van het Schoolplan met het team plaats en worden indien nodig actiepunten toegevoegd. Op deze manier houden we het schoolplan "levend".

Onderwijs op maat

De Inspecteur Boelensschool ontvangt kleine groepen leerlingen vanaf de basisschool met uiteenlopende niveaus: een soort verlengde basisschool. Zo is het normaal dat in één klas leerlingen zitten met een Pro, beroepsgericht, theoretisch, havo of vwo advies. Om deze leerlingen zo optimaal mogelijk te bedienen is eind 2015 gestart met een pilot Laptopklas. De ervaringen zijn uitermate positief en zo is in 2017 de pilot uitgebreid naar klas 2, 3 en 4, zodat er in elke klas gewerkt kan worden met de laptop, die de leerlingen ook thuis kunnen gebruiken. De laptop is een uitermate krachtig instrument om inhoud te kunnen geven aan gepersonaliseerd leren of zoals wij het verwoorden "Onderwijs op maat".

Jeppe

De Inspecteur Boelensschool heeft het convenant 'Veilig leefklimaat & leefomgeving Schiermonnikoog' ondertekend. Dit convenant is een formele overeenkomst tussen organisaties op Schiermonnikoog die samen met elkaar ongewenst gedrag, zoals pesten, vandalisme en discriminatie, willen voorkomen en verhelpen.

De volgende punten vormen hierin de basis:

- We respecteren de club-/verenigings- / en schoolregels;
- We respecteren elkaar, zijn vriendelijk en zorgzaam;
- We zorgen dat iedereen veilig en goed kan spelen, werken en leren;
- We zijn zuinig op onze spullen en die van anderen.

Deze 4 punten zijn verwerkt in de huisregels van de deelnemende organisaties, die via de organisaties bij hun achterban (leden, ouders en kinderen) bekend zijn.

Kiva

In september 2017 hebben we ons samen met de basisschool aangesloten bij het project KIVA. Een wetenschappelijk verantwoorde methode om samen te zorgen voor een veilig leef en leerklimaat op het eiland. Dit als onderbouwing voor het eerder opgestelde convenant Jeppe. In juli hebben we een start bijeenkomst gehad met het team en in september is er voorlichting aan de ouders gegeven. De implementatie van KIVO gebeurt via de mentoren onder leiding van de zorg coördinator. Er is ook een stuurgroep Kiva geformeerd voor de coördinatie tussen de diverse deelnemers.

3.2 Verwachte toekomstige ontwikkelingen

Verdere invulling van het Integraal Kind Centrum concept met basisschool, gemeente en ketenpartners.

3.3 Onderwijsprestaties

Opbrengstenoordeel Inspectie

De Inspecteur Boelensschool is in staat veel leerlingen in het derde leerjaar op een gelijk of hoger niveau te krijgen dan het instroomniveau. Er is nauwelijks sprake van afstroom, terwijl opstroom van beroepsgericht naar theoretisch en van theoretisch naar havo regelmatig voorkomt. Een goed resultaat, zeker als we daarbij in ogenschouw nemen dat de basisschool op Schiermonnikoog lange tijd zwak werd beoordeeld. Tijdens het laatste Inspectie bezoek in mei 2013 bleek de kwaliteit voldoende. Tijdens dit periodiek kwaliteitsonderzoek was speciale aandacht voor de sociale kwaliteit van het onderwijs. De Inspectie geeft geen opbrengstenoordeel en of opbrengstenkaart af over de Inspecteur Boelensschool. De opbrengsten gaan over de examenresultaten en volgens de werkwijze van de Inspectie dienen daar minimaal een vergelijkbaar aantal leerlingen aan deel te nemen. Dit aantal wordt op de Inspecteur Boelensschool niet gehaald. Over de doorstroomcijfers naar Havo en Vwo zijn we tevreden. De leerlingen met een beroepsgericht profiel doorlopen hun vervolgopleiding na de Inspecteur Boelensschool regulier.

Ook in 2017 heeft de Inspecteur Boelensschool weer een voldoende beoordeling van de Inspectie ontvangen. Op grond van de door de school aangeleverde gegevens was er geen noodzaak voor nader onderzoek en kreeg de school weer het basisarrangement.

Examen 2017

Het is ook dit jaar weer gelukt alle kandidaten met een diploma (Theoretisch) of certificaten (Beroepsgericht) van school te laten gaan. We kunnen trots zijn op deze 100% score. De gemiddelde examencijfers van de Inspecteur Boelensschool liggen gelijk aan het landelijk gemiddelde. Dit jaar vond de diplomering, georganiseerd door klas 3, weer plaats in het dorpshuis.

Rekenen

Reeds enkele jaren worden aan de IBS rekenlessen gegeven om de leerlingen goed voor te bereiden op de verplichte rekentoets. Alle vierde en derde klas leerlingen hebben de toets uiteindelijk met een voldoende afgesloten. Zo hoefden de leerlingen die in 2017 examen deden geen tijd en aandacht meer aan rekenen te besteden in hun examenjaar.

Doorstroom

Alle leerlingen zijn bevorderd naar het volgende leerjaar. In verband met wijzigingen in de toelating bij de ROC's zijn de afspraken over doorstroom van onze beroepsgerichte leerlingen in 2015 opnieuw vastgelegd en bleken ze in 2017 nog goed te werken. Zowel met de Friese als met de ROC's in Groningen en Drenthe. Onze havo/vwo leerlingen gingen na het derde leerjaar voornamelijk naar het Dockinga College.

Sectorakkoord

Dit akkoord is voor ons nog steeds waardevol. Ook in 2017 is er door ons gewerkt aan de ambities uit dit akkoord. De ambities hebben hun plek gekregen in ons schoolplan en voor zover wenselijk in de begroting van 2018.

Zo zijn middelen ingezet voor extra inzet van personeel (taal en rekenen, mentoraat, huiswerkbegeleiding), scholing van personeel (Covey), extra leermiddelen (cito volgrotoetsen, hardware), volgen van PSO lessen aan de Vakschool aan de wal en het organiseren en uitvoeren van stage voor leerlingen vmbo beroepsgericht.

Talentontwikkeling heeft een plek gekregen in het lesrooster. Daarnaast proberen we leerlingen naar een zo hoog mogelijk bij hun capaciteiten passend niveau te begeleiden. De ontwikkelingen van de leerlingen volgen we hier met het afnemen van genormeerde toetsen en het waar nodig vast leggen van ontwikkelpunten in handelingsplannen en uiteraard nu steeds mee in ontwikkeling perspectief plannen (opp). Naar verwachting gaat 25% van de examenkandidaten in 2018 examen doen in één of twee vakken op een hoger niveau.

ICT

Door het betere systeembeheer is het aantal klachten over het digitale systeem drastisch afgenomen en kan ICT beter worden ingezet tijdens de lessen. Daarmee is ook het gebruik van Magister weer uitgebreid. Met de komst van een nieuw draadloos netwerk is de weg vrij gemaakt voor het inzetten van laptops in ons onderwijs bij alle klassen. In samenwerking met de gemeente is in september 2017 een 3D printer aangeschaft om in te zetten bij het onderwijs.

Buitenschoolse activiteiten en Werkweken

Het programma van buitenschoolse activiteiten en werkweken is geëvalueerd en heeft geresulteerd in een nieuw aanbod voor de leerlingen. Centraal hierbij staat beperking van de kosten en verruiming van het aanbod. Hiervoor is nauwe samenwerking met het Dockinga College te Ferwert gezocht. In het afgelopen jaar is klas 1 weer mee geweest naar Zoetermeer te skiën. Klas 2 heeft deelgenomen aan de werkweek op Ameland. Als voorbereiding daarop heeft er uitwisseling plaats gehad tussen IBS en het Dockinga College te Ferwert. En klas 3 is naar Berlijn en de Ardennen geweest met Ferwert. De jaarlijkse Cultuur & Sport dag had dit jaar als bestemming Leeuwarden waar de leerlingen o.a. een bezoek hebben gebracht aan het Natuurmuseum. De uitwisseling met Dockinga College, locatie Ferwert is inmiddels een vaste waarde in het onderwijsaanbod van de Inspecteur Boelensschool.

WAD-VO

Het overleg met de collega scholen van de Friese Wadden eilanden heeft weer 5 keer plaats gevonden in Leeuwarden. Doel is ervaringen uitwisselen en kijken waar we elkaar kunnen versterken. Ook is er weer overleg geweest met de Inspectie en met de directie van het Samenwerkingsverband.

Diversen

Aan het begin van het schooljaar hadden we weer een geslaagde introductie deels op school deels op het strand onder leiding van de mentor. De leerlingen hebben op vrijwillige basis weer meegedaan met de Survival in Ferwert. Onze vierde klas leerlingen hebben de Scholenmarkt voor klas 4 in Dokkum bezocht. Klas 2 heeft samen met hun mentor een schoolfeest georganiseerd, uiteraard op school.

Samen hebben we onder stralende omstandigheden het jaar afgesloten met een lunch bij Wantij.. De Inspecteur Boelensschool heeft haar eigen weerstation en is te vinden op internet:

Wee hebben weer deelgenomen aan de Avond 4daagse. Ook deden we in maart 2017 weer mee aan de scholierenverkiezingen en heeft de school een bezoek gebracht in het kader van een cursus van Prodemos aan de gemeenteraad.

Leerlingen

Het aantal leerlingen over de afgelopen vijf jaar per teldatum is als volgt weer te geven:

	<u>1-10-2013</u>	<u>1-10-2014</u>	<u>1-10-2015</u>	<u>1-10-2016</u>	<u>1-10-2017</u>
Inspecteur Boelensschool	44	38	27	33	34

3.4 Onderwijskundige en onderwijs- programmatische zaken

Op de Inspecteur Boelensschool krijgen de leerlingen de kans hun talenten optimaal te ontwikkelen. We gaan daarbij uit van onze kernwaarden zoals samen bepaald in 2015: Respect, Verbondenheid en Persoonlijke ontwikkeling. In een uitdagende leeromgeving geven zij samen met de docenten richting aan hun opleiding en ontwikkeling. Door de kleinschaligheid zijn we in staat maatwerk te bieden voor onze leerlingen. Onze docenten begeleiden en inspireren hen daarbij. De Inspecteur Boelensschool kent een heterogene onderbouw tot en met de derde klas en een vierde leerjaar vmbo theoretische leerweg. Leerlingen die de beroepsgerichte opleiding in het vmbo volgen en leerlingen met havo-vwo niveau, (ver)volgen (een deel) van hun opleiding aan een school aan de wal, meestal het Dockinga College.

3.5 Toegankelijkheid en toelatingsbeleid

Toelatingsbeleid

De Inspecteur Boelensschool streeft naar plaatsing van alle leerlingen die de basisschool op het eiland verlaten om zo inhoud te geven aan de opdracht "thuisnabij onderwijs". Aangemelde leerlingen worden toegelaten tot de school voor zover de leerling plaatsbaar is en één van de leerroutes die de school aanbiedt. In de afweging wordt het advies in de informatie van de school van herkomst, de wens van de ouders/verzorgers en de cito- en/of drempeltest onderzoeksgegevens betrokken. De toeleverende basisschool maakt gebruik van de 'Friese Plaatsingswijzer'. Advisering en plaatsing vindt plaats op basis van de in het leerlingvolgsysteem vastgelegde registratie van de ontwikkeling van kinderen vanaf groep 6.

Ouders ontvangen een schriftelijk plaatsingsbesluit. Zij hebben het recht hiertegen in beroep te gaan.

Passend Onderwijs

Sinds enige jaren is de Wet op het Passend Onderwijs van kracht. Ter voorbereiding hebben wij onze zorgstructuur daarop aangepast. Het ondersteuningsprofiel is geëvalueerd tijdens een studiedag met het team en gepubliceerd op de website en maakt onderdeel uit van ons Schoolplan. Samen met andere scholen en besturen vormen wij het Samenwerkingsverband Fryslân-Noard, waar wij deel uitmaken van het dagelijks bestuur. Dit wettelijk verplichte samenwerkingsverband is verantwoordelijk voor het totale aanbod van passend onderwijs in ons gebied. Alle scholen hebben zorgplicht en kunnen daarbij de hulp van het samenwerkingsverband inroepen.

Ook in 2017 is het aantal voortijdig schoolverlaters (vsv) van onze school nul. Daarmee dragen wij bij aan de doelstelling voor onze regio.

De zorgcultuur en de zorgstructuur op de Inspecteur Boelensschool zijn goed op orde. We werken met een Zorg adviesteam (mini-zat). Dit team is, onder leiding van onze zorg coördinator, belast met de zorg voor onze leerlingen en bestaat verder uit de mentoren, de decaan, de teamleider en de directeur. Waar nodig maken wij gebruik van de expertise van de orthopedagoog van het Dockinga College of het Samenwerkingsverband.

4 Kwaliteitszorg

4.1 Belangrijke ontwikkelingen in 2017 m.b.t. de interne en externe kwaliteitszorg

De Inspectie beoordeelt ons onderwijs als voldoende, met andere woorden de kwaliteit van ons onderwijs is op de door de inspectie gehanteerde kwaliteitscriteria voldoende.

Een belangrijk, zo niet het belangrijkste aspect van kwaliteitszorg is het hebben van gegevens m.b.t. de “opbrengsten” van leerresultaten van de leerlingen. Die gegevens hebben we voor alle leerlingen die bij ons op school zitten. We volgen de leerlingen via ons leerlingvolgsysteem (Magister.) Zesmaal per jaar bespreken we de resultaten van de achterliggende periode van ongeveer zes weken. (Zie zorgplan). Als gevolg van het geringe aantal leerlingen, hebben we ervoor gekozen de ontwikkelingen van oud leerlingen nog gedurende drie schooljaren na vertrek van onze school, te volgen. Hiermee verkrijgen we een beeld dat gebaseerd is op informatie dat we verkregen over een grotere groep leerlingen.

In 2017 is weer een tweejaarlijks onderzoek naar de tevredenheid van het personeel, de leerlingen en de ouders uitgezet. De resultaten waren zeer bemoedigend. De opbrengsten zijn gebruikt als input voor het nieuwe Schoolplan 2017-2021. De gegevens over sociale veiligheid worden rechtstreeks naar de Inspectie gerapporteerd via Kwaliteitscholen.nl.

4.2 Verwachte toekomstige ontwikkelingen

Begin 2017 is weer onderzoek gedaan naar de tevredenheid van leerlingen en ouders. De resultaten waren goed en zijn ook weer te zien op Scholen op de kaart van de VO raad.

Begin 2018 wordt weer onderzoek gedaan naar de tevredenheid van leerlingen en ouders.

4.3 Klachten

De Inspecteur Boelensschool heeft ook in 2017 gezorgd voor een goed en veilig onderwijsklimaat. Klachten zijn conform de geldende procedures afgehandeld en hebben geen consequenties met zich meegebracht.

5 Onderzoek

5.1 Werkzaamheden op het gebied van onderzoek

Activiteiten op het gebied van onderzoek zijn niet voorgekomen.

5.2 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van onderzoek

Er zijn geen toekomstige ontwikkelingen te verwachten.

6 Internationalisering

6.1 Belangrijke ontwikkelingen in 2017

In 2017 hebben geen activiteiten in het kader van internationalisering plaatsgevonden.

6.2 Toekomstige ontwikkelingen

Internationaliseringsactiviteiten worden niet verwacht.

7 Personeel

7.1 Ontwikkelingen in 2017 met (grote) personele betekenis.

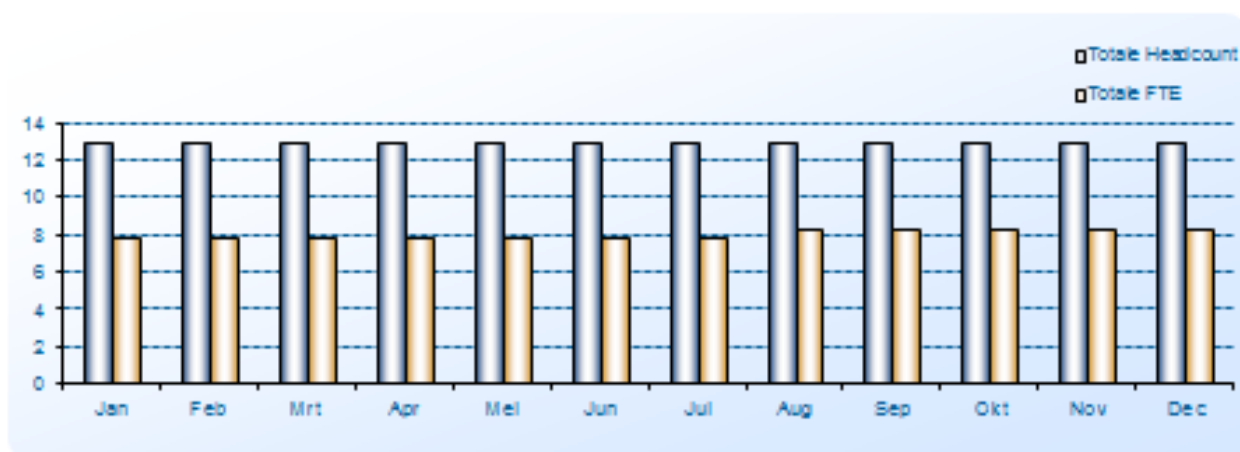
De directeur was tot 1 september 2017 in dienst van het Dockinga College waarbij voor 0,6 fte voor de Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog. Met ingang van 1 september 2017 is dit niet meer het geval en is de directeur voor 1,0 fte in dienst bij de Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog.

In oktober 2017 maakte de dagelijks bestuurder de heer M.M.A.M. Klaverkamp zijn vertrek per 1 januari 2018 bekend. Het Algemeen Bestuur heeft in de vacature in december een interim directeur-bestuurder aangesteld voor het Dockinga College en tevens daarmee dagelijks bestuurder van de Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog en start de procedure voor opvolging begin 2018. Zie hiervoor verder paragraaf 7.3.

7.2 Ontwikkelingen plaatsgevonden in 2017

In het personeelsbestand hebben zich, naast het genoemde bij 7.1, geen bijzondere ontwikkelingen voorgedaan.

Grafiek totale headcount en FTE 2017

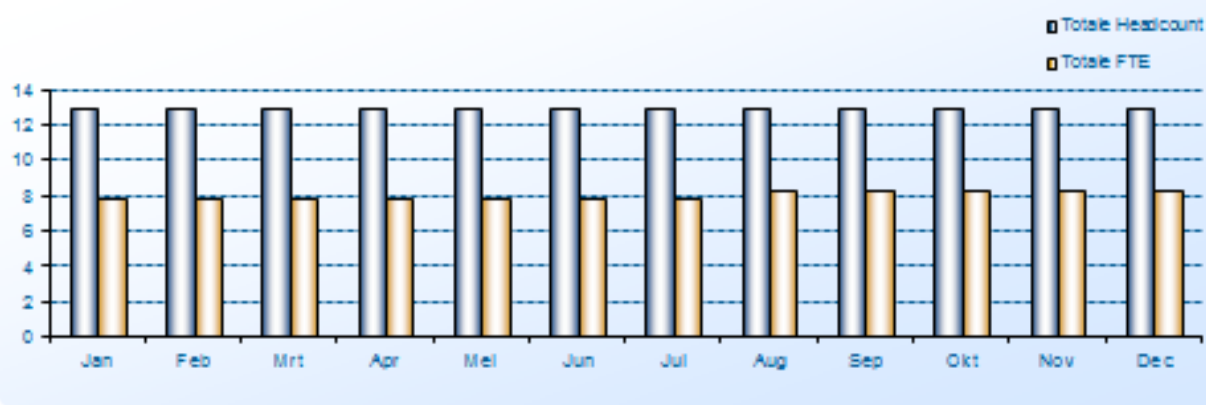
Headcount en FTE overzicht 2017

Headcount / FTE	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Vrouwen Headcount	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Mannen Headcount	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
Vrouwen FTE	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Mannen FTE	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2

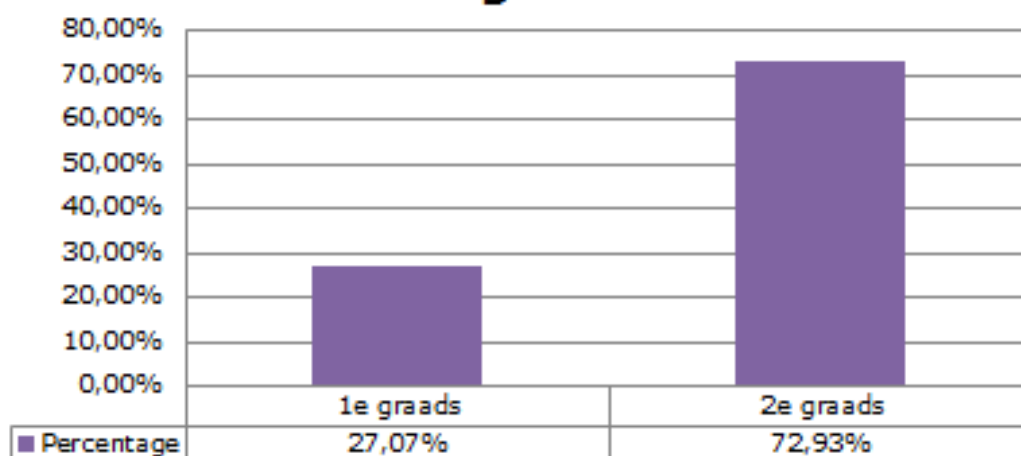
Leeftijdsopbouw 2017

Categorie	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
0 - 20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20 - 30	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
30 - 40	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
40 - 50	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
50 - 60	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
60 - 65	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
65 en ouder	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

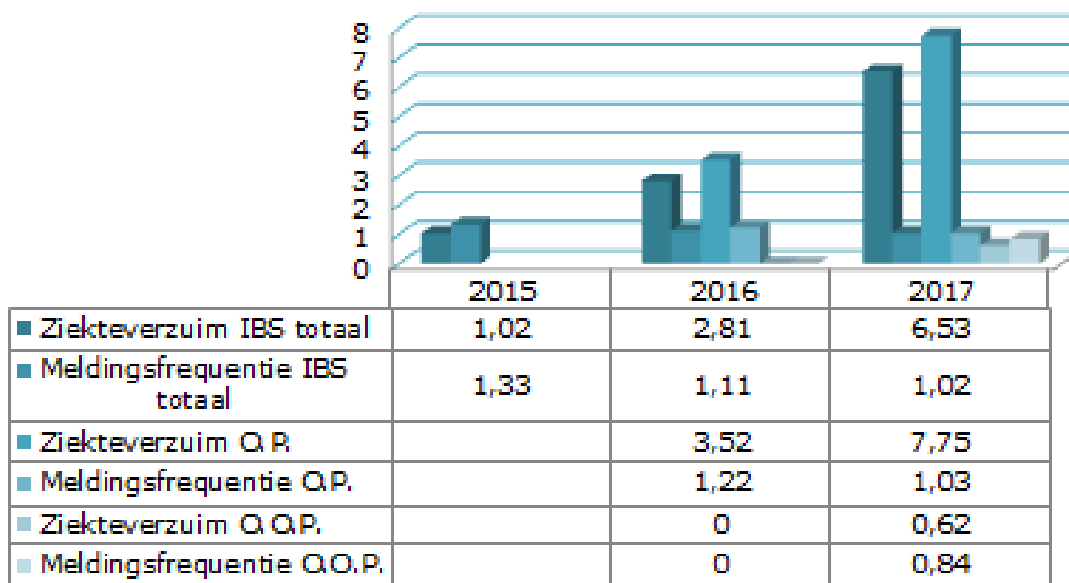
Grafiek totale headcount en FTE 2017

Bevoegdheden

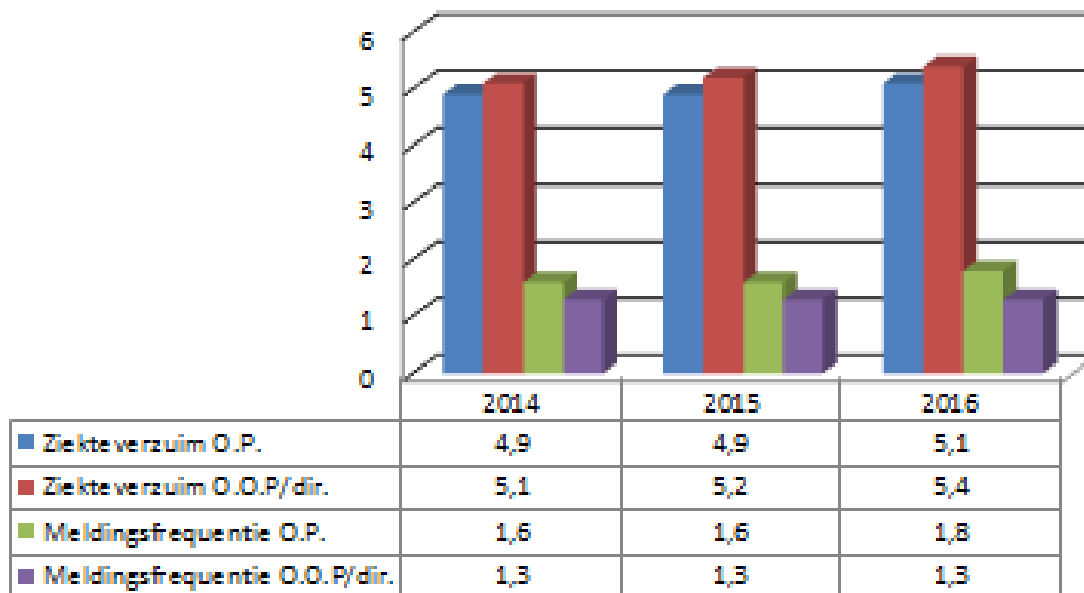

Verzuim

Er is één werknemer langdurig ziek. Ten opzichte van de landelijke cijfers, zoals hieronder weergegeven, is dat daarmee een hoger percentage. Deze conclusie is wel ten opzichte van 2016 cijfers aangezien de landelijke cijfers over 2017 nog niet bekend zijn.

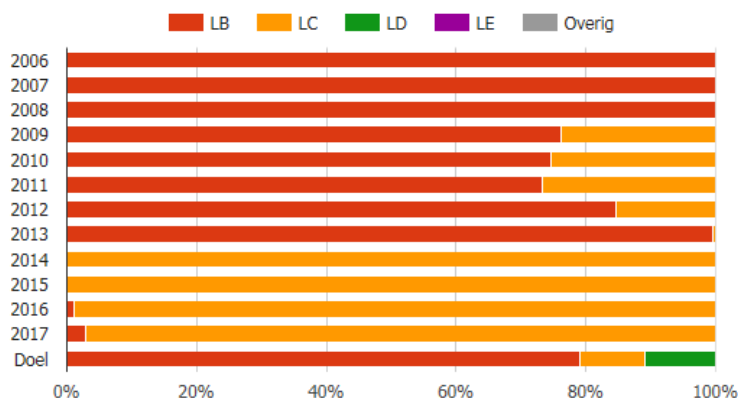
Landelijk verzuim

Funciemix (%)

Vergelijk

Aandeel leraren per salarisschaal in procenten

Het "Doel" betreft de doelstelling van 2014 zoals afgesproken in het Convenant Leerkracht. **i**

Gegevens in een tabel

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Doel
LB	100,0	100,0	100,0	76,2	74,5	73,2	84,6	99,6	-	-	1,2	2,9	79,0
LC	-	-	-	23,8	25,5	26,8	15,4	0,4	100,0	100,0	98,8	97,1	10,0
LD	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11,0
LE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overig	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Grafiek [vo]

De funciemix-vo is de verdeling van de leraren over de salarisschalen LB, LC, LD en LE (het loonegebouw). Het betreft personeel dat betaald wordt in een leraarschaal en in de salarisadministraties geregistreerd staat in de functiegroep 'leraren', in voltijdequivalenten. Om de doelstellingen op instellingsniveau te berekenen wordt de afgesproken toename in hogere schalen opgeteld bij de 'startmeting' (2008). Op sectorniveau wordt de doelstelling gehanteerd zoals afgesproken in het Convenant (met als basisjaar 2006).

7.3 Toekomstige ontwikkelingen

Hoewel het aantal leerlingen de komende 3 jaren nagenoeg constant is zal naar verwachting in 2020 een daling van het leerlingenaantal tot onder de 30 leerlingen verwacht worden. Hier zal de formatie op ingespeeld worden.

Per 1 januari 2018 heeft de dagelijks bestuurder dhr. M.M.A.M. Klaverkamp een nieuwe baan en is per deze datum uitdienst getreden. Per 8 januari 2018 is een interim dagelijks bestuurder aangesteld tot dat een nieuwe (directeur/dagelijks) bestuurder is gevonden. Het opstellen van een profielschets en taakomschrijving voor een nieuwe (directeur/dagelijks) bestuurder van het Dockinga College, de J.J. Boumanschool en de Inspecteur Boelensschool is reeds gaande waarna naar verwachting begin schooljaar 2018-2019 een nieuwe directeur/dagelijks bestuurder zal aantreden.

7.4 Beleid inzake beheersing van uitkeringen na ontslag

De Inspecteur Boelensschool beschikt over een zorgvuldige procedure beoordeling nieuwe medewerkers, naast het begeleiden van nieuwe medewerkers. Daarmee wordt geprobeerd ontslag van nieuw aangestelde collega's op basis van kwaliteit, zoveel mogelijk te voorkomen. De Inspecteur Boelensschool maakt deel uit van de onderwijsgroep Fricolore (zie ook 9.1). Binnen het platform Personeel & Organisatie worden vacatures en het aanbod van medewerkers die boventallig zijn, met elkaar verbonden. Daarnaast is een medewerker actief binnen het mobiliteitscentrum om ex-medewerkers die gebruik maken van een uitkering, zo snel mogelijk naar nieuw werk te begeleiden.

8 Huisvesting

8.1 Belangrijke ontwikkelingen in 2017 betreffende de huisvesting

In 2017 is regulier voorzien onderhoud aan de Inspecteur Boelensschool uitgevoerd.

8.2 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van de huisvesting

In het traject met basisschool Yn de Mande is de huisvesting van het nieuw op te zetten Integraal Kind Centrum echt één van de laatste onderdelen. Om die reden zal het gebouw van de Inspecteur Boelensschool via regulier onderhoud op kwaliteitsniveau worden gehouden in afwachting van huisvestingsplannen in de toekomst.

9 Samenwerkingsverbanden

9.1 Samenwerkingsverbanden waarin de school opereert

Fricolore

De Inspecteur Boelensschool maakt onderdeel uit van de Fricolore onderwijsgroep, een samenwerkingsverband van 16 scholen voor christelijk en interconfessioneel voortgezet onderwijs in Friesland, de Noordoostpolder en de kop van Overijssel. De bestuurder van de Inspecteur Boelensschool was tevens secretaris/penningmeester van Fricolore. Ten aanzien van de inkoop van materiaal, de werving en selectie van personeel, HRM beleid, deskundigheidsbevordering en kwaliteitsverbetering werkt de onderwijsgroep intensief samen. Door deze samenwerking worden door de leden van de onderwijsgroep uitgaven bespaard:

Een opsomming:

- Werving en selectie: waardoor er individueel geen advertenties worden ingekocht;
- HRM beleid: begeleiding vanuit het mobiliteitscentrum, waardoor ex-medewerkers met een uitkering eerder naar een nieuwe baan worden begeleid en zo de duur van de uitkering bekort. Van iedere uitkering wordt 25% ten laste van de Inspecteur Boelensschool gebracht;
- Deskundigheidsbevordering: door het met elkaar in standhouden van de Fricolore Academy kan goedkoper dan bij marktpartijen en in ieder geval dicht bij huis, scholing worden ingehuurd;
- Facilitair: op facilitair wordt samengewerkt waardoor volume korting ontstaat.

Bestuurlijk overleg krimp in Noord-Oost Friesland

De acht deelnemende schoolbesturen in het kader van het krimp overleg zijn:

- Ver. Chr. Voortgezet Onderwijs in Noord-Oost Friesland;
- Stichting voor Christelijk Praktijkonderwijs in Noord-Oost Friesland;
- Stg. OSG Singelland, Openb. VO Smalingerland en omgeving;
- Stg. openb. scholengemeenschap Piter Jelles;
- Stichting Nordwin College;
- Stichting Lauwers College;
- Vereniging Chr. M.A.V.O. in de gemeente Dantumadeel;
- Stg. Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog.

De schoolbesturen voor voortgezet onderwijs in de regio NO Fryslân zijn sinds 2012 op constructieve wijze met elkaar in gesprek om te verkennen waar de mogelijkheden en kansen liggen om de afnemende vraag als gevolg van demografische krimp, maar ook de gevolgen van de verschuiving van enerzijds VMBO-BB/-KB naar VMBO-TL en anderzijds VWO naar HAVO, op een duurzame manier het hoofd te kunnen bieden. In 2013 is een eerste houtskool schets opgesteld waarin de belangrijkste contouren voor verdere ontwikkeling zijn opgenomen. Dit heeft gevolg gekregen in een intentieplan in 2014 en een projectplan in 2015.

De volgende stap in het proces naar een nieuwe inrichting van het VO in NO-Fryslân is het opstellen van een meerjarenbeleidsplan (en implementatieplan) waarin de visie en strategie voor de komende jaren concreet wordt uitgewerkt. Middels de regeling "Bekostiging regionale procesbegeleider leerlingendaling PO en VO" die in 2015 door het ministerie van OCW mogelijk is gemaakt hebben de samenwerkende schoolbesturen in de regio NO-Fryslân de gestarte verkenning(en) een extra impuls gegeven.

De besturen hebben, in de vorm van een stuurgroep, in de periode tussen september 2015 en september 2017 intensief overleg gevoerd met elkaar over de haalbaarheid, uitvoerbaarheid, organiseerbaarheid en betaalbaarheid van het VO in de toekomst. Tijdens dit proces zijn werkgroepen samengesteld, is een uitgebreide analyse gemaakt van de omgeving (interne en externe omgevingsanalyse) en samenwerking gezocht voor onderwerpen als PR en marketing in de regio. Daarnaast hebben de besturen kaders opgesteld voor een meerjarenbeleidsplan voor het VO in de regio waarin verschillende scenario's (kunnen) worden uitgewerkt en afgewogen. Hierbij wordt steeds aandacht besteed aan de volgende beleidsterreinen:

- Onderwijsaanbod;
- Identiteit;
- Personeel;
- Huisvesting;
- Financiën;
- Zorg;
- Organisatie.

Door BMC is een meerjarenbeleidsplan leerlingendaling NO Fryslân 2017-2018 geschreven. De kaders voor het meerjarenbeleidsplan vormen een richting voor (vervolgstappen van) de inrichting van het VO in NO Fryslân in de nabije toekomst. Op basis van de gestelde kaders is toegewerkt naar een verdere invulling van het meerjarenbeleidsplan voor de regio NO Fryslân. Voor die invulling wordt ruim de tijd genomen. Niet alles is even urgent en het proces dient zorgvuldig te verlopen voor alle betrokkenen.

Samenwerkingsverband Fryslân-Noard

Voor de organisatie en ondersteuning van leerlingen met een hulpvraag zijn de samenwerkingsverbanden opgericht. Alle VO scholen in het noordelijk deel van Friesland zijn lid van dit samenwerkingsverband. De activiteiten van dit samenwerkingsverband richten zich op het in stand houden van een expertisecentrum in Leeuwarden en het ondersteunen (ook financieel) van scholen in de regio. Veel middelen van de rijksoverheid zijn overgeheveld naar de samenwerkingsverbanden. Daarmee wordt het samenwerkingsverband een belangrijke financier voor de scholen voor voortgezet onderwijs. De dagelijks bestuurder maakt deel uit van het dagelijks bestuur van dit samenwerkingsverband. Voor meer informatie zie www.swvfryslan-noard.nl. Duidelijk is (en zoals ook eerder beschreven) dat de Inspecteur Boelensschool eigenlijk zelf een vorm van passend onderwijs aanbiedt, zodat leerlingen in een kwetsbare positie niet naar de vast wal hoeven te reizen.

Het samenwerkingsverband wordt in de komende jaren steeds belangrijker voor het in standhouden van bijvoorbeeld het praktijkonderwijs en het leerwegondersteunend onderwijs (LWOO). De bekostiging voor deze onderwijssoorten loopt en gaat lopen via het samenwerkingsverband. Dit kan wel iets betekenen voor de verhouding tussen het samenwerkingsverband en de individuele scholen en dat met name de rol van het toezicht. Een governance discussie wordt opgestart waarbij het samenwerkingsverband met alle toezichthouders van de individuele scholen in gesprek gaat.

9.2 Ontwikkelingen in de samenwerkingsverbanden

Fricolare

Binnen Fricolare wordt nagedacht over de toekomst van Fricolare. De status van een coöperatie staat ter discussie gezien de uitdagingen waarvoor individuele scholen staan. Een meer hechtere (lees bestuurlijke) vorm van samenwerken wordt onderzocht. Tevens wordt nagedacht over de exclusiviteit van het protestants christelijke voortgezet onderwijs in Friesland in relatie tot de vele samenwerkingen in de provincie met scholen van openbare signatuur.

In november 2017 heeft het voorbereidingsgesprek voor de visitatie van de Inspecteur Boelensschool plaats gevonden. In februari 2018 wordt de Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog onderworpen aan de Fricolare Spegel, een visitatietraject binnen Fricolare.

Bestuurlijk overleg krimp in Noord-Oost Friesland

Medio 2017 is het beleidsplan Onderwijs in Noord-Oost Friesland in 2025 afgerond en wordt uitgevoerd. Het plan is tevens aanleiding om de samenwerkingsrelatie met het Lauwers College en CSG Liudger opnieuw op te pakken. In 2018 wordt deze samenwerking nader onderzocht, mede in relatie tot Fricolare 2.0.

10 Financiën & Administratie

10.1 Kengetallen

Sinds 2008 berust het financiële toezicht op het onderwijs bij de Inspectie van het Onderwijs. Een van de onderdelen van dat financiële toezicht is het zogenaamde toezicht op de financiële continuïteit: de vraag of een schoolbestuur/instelling financieel gezond is en op korte en langere termijn aan haar financiële verplichtingen kan voldoen.

Deze kengetallen zijn nadrukkelijk geen normen waaraan schoolbesturen/instellingen moeten voldoen. Het onderschrijden van een norm leidt niet automatisch tot aangepast financieel toezicht en het behalen van de norm leidt omgekeerd niet automatisch tot het opheffen van aangepast toezicht als daar sprake van is. De bepaling van aangepast financieel toezicht vindt plaats in de vorm van een uitvoeriger onderzoek waarbij veel meer aspecten in ogenschouw worden genomen.

De Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog heeft geen aangepast financieel toezicht en is financieel gezond. De set kengetallen waar de inspectie gebruik van maakt, geldt voor alle schoolbesturen/instellingen, en zijn als volgt:

	31-12-2017	31-12-2016	Signalerings- waarden (inspectie)
Solvabiliteit 2 (eigen vermogen + voorzieningen)/totaal vermogen	0,86	0,88	< 0,30
Liquiditeit (Current ratio) vlottende activa/kortlopende schulden	6,07	6,75	< 0,75
Huisvestingsratio (huisvestingslasten + afschrijving gebouwen en terreinen)/totale lasten	0,05	0,04	> 0,10
Weerstandvermogen eigen vermogen / totaal baten + rente baten	0,68	0,75	< 0,05
Rentabiliteit resultaat / totaal baten + rentebaten	0,03	-0,07	3-jarig < 0 2-jarig < -0,05 1 jarig < -0,10

Solvabiliteit 2

De solvabiliteit geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is om ook op langere termijn aan al haar verplichtingen te voldoen.

Dit kengetal wordt berekend omdat een instelling haar vermogenspositie en exploitatiesaldo kan beïnvloeden door de voorzieningenpositie aan te passen.

De solvabiliteit 2 bij de Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog is voldoende.

Liquiditeit / Current ratio

Eén van de belangrijkste financiële kengetallen in het kader van budgetbeheer betreft de liquiditeit (current ratio). Het geeft aan in hoeverre de instelling aan haar financiële verplichtingen op korte termijn (circa 1 jaar) kan voldoen.

De liquiditeit bij de Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog is voldoende en is in staat te voldoen aan de (betalings)verplichtingen op korte termijn.

Huisvestingsratio

De huisvestingsratio geeft een indicator van de huisvestingslasten in relatie tot de totale lasten van de gehele instelling. De Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog voldoet aan de norm, de signaleringswaarde.

Weerstandvermogen

Een ander belangrijk kengetal betreft het weerstandvermogen. Het weerstandvermogen meet het verband tussen het aanwezige eigen vermogen van een bestuur en de totale baten van het bestuur.

Hiermee wordt een beter inzicht verkregen in de omvang van het eigen vermogen in relatie tot de grootte van het bestuur. Het weerstandsvermogen is een verhoudingsgetal waarmee globaal wordt aangegeven in hoeverre voldoende eigen vermogen aanwezig is om risico's te kunnen afdekken. Voor de Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog is het eigen vermogen voldoende om, wanneer alle baten volledig zouden wegvallen, dit gedurende ongeveer zeven maanden op te vangen. Met een weerstandsvermogen van 67% bevindt onze organisatie zich boven de door het ministerie uitgegeven signaleringsgrens van 5%.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft de verhouding aan tussen het resultaat en het vermogen dat geïnvesteerd is om het resultaat te behalen (de totale baten). Dit kengetal geeft daarmee aan welk deel van de totale baten over blijft na aftrek van de lasten. Idealiter zijn de kosten en opbrengsten op langere termijn met elkaar in evenwicht en is de rentabiliteit gemiddeld 0% over de afgelopen drie kalenderjaren.

De verhouding tussen de personele lasten en de totale baten is 78,7% (2016: 87,2%). In het onderwijs gaan veel middelen naar het personeel. Dit kengetal laat zien welk deel van de totale inkomsten hiervan zijn besteed aan personeel.

De verhouding tussen de personele lasten en de Rijksbijdragen is 89,0% (2016: 83,9%). Dit kengetal laat zien in welke mate de Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog afhankelijk is van de rijksbijdragen wat betreft de inzet van personeel.

10.2 Financiële positie

Onderstaand treft u een overzicht aan van de gerealiseerde cijfers per categorie baten en lasten, alsmede de vergelijkende cijfers, de begroting en de begroting volgend boekjaar.

Staat van baten en lasten (bedragen x € 1.000)

	Begroting 2017	Jaarrekening 2017	verschillen begr./real.	Begroting 2018
<u>BATEN</u>				
Rijksbijdragen	794	826	32-	831
Overige overheidsbijdragen	-	5	5-	2
Overige baten	9	49	40-	22
Totaal baten	803	880	77-	855
<u>LASTEN</u>				
Salarislasten	584	600	16-	637
Overige personele lasten	79	94	14-	91
Personeelslasten	663	693	30-	727
Afschrijvingen	42	38	4	44
Huisvestingslasten	43	30	13	39
Overige lasten	91	96	5-	102
Totaal lasten	839	857	18-	911
Saldo baten en lasten	36-	23	59-	57-
Financiële baten	2	1	1	2
Financiële lasten	0	0	0	0
Saldo financiële bedrijfsvoering	2	1	0	1
Totaal resultaat	34-	25	59-	55-

Planning & Control cyclus

De Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog maakt samen met de andere scholen in de Personele Unie gebruik van een Planning & Control cyclus.

Maandelijks is in een vergadering met de dagelijks bestuurder de uitputting van de budgetten onderwerp van overleg geweest. Daarbij is gebruik gemaakt van de informatie zoals deze door de "cockpits van InSite" (Afas) beschikbaar is.

Na 4 maanden is een rapportage opgesteld met een "forecast" naar einde boekjaar. Op basis hiervan kan het formatieplan van het nieuwe schooljaar worden beïnvloed. Na 8 maanden wordt een vergelijkbare rapportage met forecast tot einde van het boekjaar opgesteld en deze heeft invloed op het nieuwe begrotingsjaar.

De kwartaal rapportages krijgen een steeds betere vorm van prognosticeren, waarbij het van belang is om bij de prognose na vier en/of acht maanden, de gerealiseerde uitgaven niet met een cijfermatige factor te vermenigvuldigen om zo tot een prognose te komen. Van nog groter belang is de kennis over het verloop in de historie van de resterende maanden en het zicht hebben op aangegeven en aankomende verplichtingen. Zoals al genoemd blijft met name dit laatste punt, op de niet beïnvloedbare factoren, een lastige te prognosticeren gegeven. Een voorbeeld hierin is de stijgende pensioenpremies.

Analyse van de financiële positie

Het begrote resultaat ad. € -33.613 is tijdens de 4-maandsrapportage bijgesteld en geprognosticeerd op een positief resultaat ad. € 2.278. Dit resultaat is met de 8-maandsrapportage bijgesteld naar een geprognosticeerd resultaat ad. € 13.924 positief.

Het verschil tussen de begroting en de prognose met de 8-maanden bedroeg € 47.538, wat het eigen vermogen positief beïnvloed. Uiteindelijk is het resultaat per einde boekjaar € 24.616, wat het eigen vermogen met € 59.000 positief beïnvloed ten opzichte van de begroting.

Het positieve resultaat wordt gerealiseerd door € 77.000 hogere baten dan begroot, daar tegen over hogere lasten ad. € 29.000.

De stijging in de baten zit voor € 33.000 in de Rijksbijdragen. Deze stijging is met name door een GPL verhoging voor 2017 van 2,63% in de personele lumpsum bekostiging, wat daardoor € 18.000 hoger is ten opzichte van de begroting. Deze is extra hoog, doordat het kabinet een hogere vergoeding beschikbaar heeft gesteld als gevolg van de forse stijging van de pensioenpremies in 2017. Verder is de vergoeding zorgmiddelen vanuit VO/VSO € 7.500 te laag ingeschat ten tijde van de begroting. Daarnaast is de stijging in de totale baten voor € 40.000 in de overige baten. Hierin is een hogere bate opgenomen ad. € 21.000 voor het ontvangen spaar bapo saldo van de directeur. De directeur was tot 1 september 2017 in dienst van het Dockinga College waarbij voor 0,6 fte voor de Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog. De salarislasten en bijkomende personele reserveringen kwamen altijd ten laste van het Dockinga College. Met ingang van 1 september 2017 is dit niet meer het geval en is de directeur in dienst bij de Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog. Daarnaast is de ziektewet uitkering € 18.000 hoger ten opzichte van de begroting door de ziekte van een werknemer wat ten tijde van de begroting niet als dusdanig was ingeschat.

De hogere lasten wordt veroorzaakt door hogere personeelslasten ad. € 30.000, lagere afschrijvingslasten € 4.000, lagere huisvestingslasten € 13.000 en hogere instellingslasten € 5.000. De hogere personeelslasten hebben verschillende oorzaken. Enerzijds is bij het opstellen van de begroting 2017 het advies door de VO-raad gegeven om 1,5% salarisstijging mee te nemen. Dit moest voldoende zijn. Van de 1,5% is 0,6% voor stijging pensioen premies en 0,9% voor een eenmalige uitkering in 2017. De eenmalige uitkering is wel verwerkt in de begroting, maar de hogere pensioenpremies niet. De werkelijke stijging hiervan is als volgt:

1. ABP + 2,7%

2. Pensioengevend inkomen +2,2903% (bestuurders 2,8416%)

Hierbij bleek dat de nieuwe ABP tarieven worden verrekend over de nieuwe pensioen inkomens, wat ook pas vanuit het ABP in december 2016 / januari 2017 bekend werd gemaakt. In totaal geeft dit € 11.000 hogere salarislasten. De vervangingskosten zijn € 5.500 hoger dan begroot.

De overige personeelslasten zijn € 14.000 hoger dan begroot. Wat grotendeels veroorzaakt wordt door inhuur van directie, die is later in dienst gekomen dan in de begroting was meegenomen.

De afschrijvingen zijn lager doordat de interne verbouwing uitgesteld is naar 2018.

De huisvestingslasten zijn lager door lagere huur van lokaliteiten € 1.100 door nieuwe huuraafspraken. Daarnaast lagere onderhoud aan de gebouwen € 7.500 en lagere energiekosten (gas, water, electra) € 2.000.

De instellingslasten zijn € 5.000 hoger wat voornamelijk wordt veroorzaakt door inhuur externe deskundigheid.

Toelichting op de ontwikkeling van balansposten in vergelijking met voorgaand jaar
Onderstaand treft u een overzicht aan van de balansposten in vergelijking met voorgaand jaar.

Balans (bedragen x € 1.000)

	2016	2017	Vershil
Materiële vaste activa	120	128	8
Vorderingen	7	7	0
Liquide middelen	554	589	35
Totaal activa	681	723	43
Eigen vermogen	577	602	25
Algemene reserve	533	553	20
Bestemmingsreserves publiek	20	25	5
Bestemmingsreserves privaat	24	24	-
Vorzieningen	21	24	3
Kortlopende schulden	83	98	15
Totaal passiva	681	723	43

De mutatie in de activa wordt voornamelijk veroorzaakt door de stijging in de liquide middelen. Hiervoor wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht.

De mutatie in de materiële vaste activa betreft € 46.000 aan investeringen en € 38.000 afschrijvingen. Hiervan is € 16.000 geïnvesteerd in gebouwen, € 16.000 in inventaris en apparatuur en € 12.000 in andere vaste bedrijfsmiddelen betreffende leermiddelen.

De mutatie in het eigen vermogen betreft het positieve resultaat:

	€
Het exploitatie resultaat over 2017 bedraagt	24.616
Dotatie bestemmingsreserve BAPO	-5.292
Onttrekking bestemmingsreserve ouderbijdragen	65
Resteert: toename algemene reserve	<u>19.389</u>

De mutatie in de voorzieningen betreft de dotatie aan de LPB voorziening € 3.600.

De mutatie in de kortlopende schulden betreft een stijging van de crediteuren van € 8.000, betreft een momentopname. Daarnaast een stijging van € 6.000 in de schulden ter zake van pensioenlasten.

Investerings

De begroting is onderdeel van de Planning & Control cyclus. In de begroting worden de investeringen meegenomen voor onderhoud en aanpassing van gebouwen, inventaris en lesmateriaal.

De investeringen die niet in de begroting zijn meegenomen maar die wel noodzakelijk wordt geacht, wordt voorgesteld aan de directeur, dagelijks bestuurder en het bestuur voor goedkeuring.

In de begroting was € 66.000 meegenomen als verwachte investeringen. Hiervan was € 45.000 voor gebouwen en terreinen waarbij rekening gehouden is voor € 30.000 investeringskosten voor de herinrichting van de kantine, personeelskamer en lokalen. Dit is niet meer in 2017 uitgevoerd, de investering is voor de begroting 2018 opnieuw opgenomen.

De verwachte toekomstige investeringen betreffen naast de reguliere investeringen voor onderhoud en aanpassing van gebouwen, inventaris en leermiddelen de hiervoor genoemde interne verbouwing en de herinrichting van het plein. Dit is begroot op € 51.500.

Naast bovenstaande zijn er geen andere majeure zaken in de ontwikkeling van de baten, de investeringen, de financiering en andere ontwikkelingen in de cijfers aanwezig.

Kasstromen, financiering en financiële instrumenten

Voor het kasstroomoverzicht van het huidige boekjaar en vorig boekjaar wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht in de jaarrekening. Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan.

Voor de toelichting van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de specifieke postgewijze toelichting in de jaarrekening.

De belangrijkste financiële risico's waaraan de stichting onderhevig is zijn het liquiditeitsrisico en het kredietrisico. Het beleid is gericht op het minimaliseren van risico's ten aanzien van vermogens- en rente resultaten bijvoorbeeld ten aanzien van renterisico's, koersrisico's, liquiditeitsrisico's en kredietrisico's. Het beleid is mede gericht op optimalisering van rente opbrengsten en optimalisering van het kasbeheer.

Periodiek worden liquiditeitsbegrotingen opgesteld. Door tussentijdse monitoring en eventuele bijsturing worden liquiditeitsrisico's beheerst.

De Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog loopt kredietrisico over vorderingen opgenomen onder debiteuren en overige vorderingen. Het maximale kredietrisico dat de instelling loopt bedraagt de boekwaarde van deze financiële instrumenten. De blootstelling aan een kredietrisico van de stichting wordt hoofdzakelijk bepaald door de individuele kenmerken van de afzonderlijke debiteuren. Er zijn geen significante concentraties van kredietrisico.

De stichting maakt geen gebruik van financiële derivaten om de financiële risico's die verbonden zijn aan activiteiten te beheersen. De stichting heeft in 2017 geen beleggingen en derivaten. Er is geen sprake van langlopende financieringen met variabel rentende leningen.

De overige kortlopende vorderingen en schulden zijn niet rentedragend of het rente-effect is van verwaarloosbare betekenis. De instelling loopt hierdoor een beperkt renterisico over de vorderingen en schulden.

10.3 Treasury beleid (beleggen en belenen)

Het treasurybeleid wordt uitgevoerd conform het geldende treasury-beleidsplan. In 2016 is een nieuw treasurybeleid opgesteld.

Het beleid is er op gericht overtollige liquiditeiten weg te zetten in producten die voldoen aan de criteria genoemd in 'Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016' (OCW-regeling d.d. 06-06-2016, kenmerk nr. WJZ/800938 (6670)).

Het bestuur van de Inspecteur Boelensschool is zich terdege bewust van haar verantwoordelijkheden met betrekking tot de financiën en wil bedrijfsvoering op langere termijn waarborgen.

Een aanzienlijk deel van de voor de - onder het bevoegd gezag van de stichting vallende school / scholen - beschikbare financiële middelen hebben een maatschappelijk karakter. Het is dan ook gepast om (tijdelijk) overtollige financiële middelen risicomijdend in te zetten. De Inspecteur Boelensschool gedraagt zich dienovereenkomstig. De uitvoering van de treasury functie is er op gericht de risico's te beheersen en te sturen. De Inspecteur Boelensschool zal in dit kader geen onnodige risico's nemen of open laten.

In de statuten van de stichting zijn geen bepalingen opgenomen over het voeren van beleid op dit gebied. Het treasurystatuut dient dan ook als aanvulling op de statuten.

In het treasurystatuut wordt beschreven welke treasury taken en –verantwoordelijkheden van toepassing zijn voor de stichting. Tevens worden de beleidskaders vastgelegd voor diegenen die bij deze taken en verantwoordelijkheden betrokken zijn. Het statuut is geënt op de voorschriften zoals die zijn opgenomen in de 'Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016' (OCW-regeling d.d. 06-06-2016, kenmerk nr. WJZ/800938 (6670)).

De primaire doelstelling van de stichting is het werkzaam zijn tot oprichting en instandhouding van één of meer christelijke scholen voor voortgezet onderwijs, vastgelegd in art. 2 van de statuten. Als gevolg hiervan is treasury ondergeschikt en dienend aan de primaire doelstelling.

Dat neemt niet weg dat het van wezenlijk belang is om in de organisatie afspraken te maken over de wijze waarop wordt omgegaan met beschikbare liquiditeiten en tevens welke doelen daarbij worden nagestreefd.

Liquiditeit en solvabiliteit

De stichting is er van verzekerd te allen tijde aan haar verplichtingen te kunnen voldoen. En zo nodig ook altijd middelen moeten kunnen aantrekken.

Voor het plannen van de omvang en het tijdstip waarop middelen benodigd zijn, is een goede informatievoorziening vanuit de organisatie noodzakelijk. Het gaat daarbij met name om de kasstromen die de bedrijfsprocessen met zich meebrengen.

De stichting zal enerzijds voldoende middelen moeten aanhouden om aan haar korte termijn verplichtingen te kunnen voldoen, maar zal anderzijds een zo laag mogelijk saldo van direct beschikbare en dus liquide middelen willen nastreven ten behoeve van een zo gunstig mogelijk beleggingsresultaat.

Ter financiering van de kortstondige liquiditeitsbehoefte (korter dan een jaar) zal er een totale kredietfaciliteit van tenminste 8% van de jaaromzet aangehouden worden, voldoende voor 1 maand. In geval van tijdelijk overtollige middelen moet een afweging worden gemaakt tussen het aanhouden van (een deel van) de beschikbare liquide middelen, dan wel het beleggen daarvan, zodanig dat deze zonder al te veel kosten weer liquide te maken zijn.

De hoogte van het te beleggen bedrag en de termijn van uitzetting zijn afhankelijk van de te verwachten inkomsten en uitgaven op basis van liquiditeitsplanning.

Derivaten, leningen en beleggingen met publieke middelen worden alleen aangetrokken in euro's.

Besluitvorming

Het treasury-statuuut wordt vastgesteld door het bestuur. Voorstellen tot wijziging van het statuut worden gedaan door de dagelijks bestuurder, desgewenst na advisering van het hoofd administratie van het bestuursbureau. De dagelijks bestuurder is verantwoordelijk voor de uitvoering van het treasurybeleid binnen de randvoorwaarden zoals die zijn vastgelegd in dit treasury statuut. Het toezichthoudend algemeen bestuur houdt toezicht.

11 Continuïteitsparagraaf

Kengetallen personele bezetting en verwachte leerlingaantallen

KENGETAL	2017	2018	2019	2020
	werkelijk	begroting	begroting	begroting
Aantallen leerlingen	33	34	36	31
Personele bezetting in FTE:				
- Formatie management/directie	2,0	2,0	2,0	1,8
- Formatie onderwijzend personeel	6,3	6,3	6,3	6,3
- Formatie ondersteunend personeel	0,0	0,0	0,0	0,0
- Mutaties in FTE	0,0	0,0	-0,3	0,0
Totaal FTE	8,3	8,3	8,0	8,0

Aantal leerlingen betreft de stand per tel datum 1 oktober betreffende jaar.

Personele bezetting in FTE betreft de stand per 31 december betreffende jaar.

Na 2020 is een daling van het leerlingenaantal tot onder de 30 leerlingen te verwachten. Daarmee is het voortbestaan van de school in het geding. In hoofdstuk 3 is hier aandacht aan geschonken.

Meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting is ontleend aan de planning & control cyclus en is op 19 december 2017 goedgekeurd door het toezichthoudend bestuur.

Balans (bedragen x € 1.000)

	2017	2018	2019	2020
Materiële vaste activa	128	150	123	131
Vorderingen	7	6	6	6
Liquide middelen	589	497	533	493
Totaal activa	723	653	662	630
Eigen vermogen	602	546	560	527
Algemene reserve	553	510	524	491
Bestemmingsreserves publiek	25	13	13	13
Bestemmingsreserves privaat	24	24	23	23
Voorzieningen	24	24	19	20
Kortlopende schulden	98	83	83	83
Totaal passiva	723	653	662	630

Staat van baten en lasten (bedragen x € 1.000)

	2017	2018	2019	2020
Rijksbijdragen	826	831	838	797
Overige overheidsbijdragen	5	2	0	0
Overige baten	49	22	10	9
Totaal baten	880	855	848	806
Personeelkosten	693	727	655	655
Afschrijvingen	38	44	47	52
Huisvestingslasten	30	39	39	39
Overige lasten	96	102	95	95
Totaal lasten	857	911	836	841
Saldo baten en lasten	23	57-	12	35-
Financiële baten	1	2	2	2
Financiële lasten	0-	0-	0-	0-
Saldo financiële bedrijfsvoering	1	1	1	1
Totaal resultaat	25	55-	14	33-

De belangrijkste verwachte ontwikkelingen zijn als volgt:

Bekostiging stelsel VO

De bekostigingssystematiek voor het VO zal worden gewijzigd. Op dit moment is de definitieve wijziging niet bekend en daarom ook niet de consequenties voor de Inspecteur Boelensschool.

Huisvesting

Er zijn geen voorgenomen bouwprojecten of wijzigingen in het huisvestingsbeleid.

Investerings

Zie hiervoor het genoemde bij investeringen onder de paragraaf financiële positie. De investeringen zullen uit eigen middelen worden geïnvesteerd.

Contractactiviteiten en 3^e geldstromen

Contactactiviteiten en 3^e geldstromen zijn niet aanwezig bij de Inspecteur Boelensschool.

Mutaties van reserves

De mutaties van reserves, onderscheiden naar algemene reserves, bestemmingsreserves en overige reserves, en voorzieningen zullen naar verwachting niet anders zijn dan in 2017 het geval is geweest.

Overige rapportages

Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

Een integraal risicomanagement systeem met interne beheersmaatregelen is in ontwikkeling en zal in de toekomst uit moeten gaan maken van de Planning & Control cyclus. Op dit moment wordt conform de Planning & Control cyclus twee keer per jaar (met de begroting en de jaarrekening) een risicoanalyse uitgevoerd waarin de belangrijkste risico's worden bepaald. Hierin wordt tevens vastgesteld of er voldoende weerstandsvermogen aanwezig is.

Verwerken, bewaren en beveiligen van persoonsgegevens

Op grond van artikel 13 van de Wet bescherming persoonsgegevens zijn de besturen verplicht om passende technische en organisatorische maatregelen te nemen om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking.

Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau garanderen gelet op de risico's die de verwerking en de aard van te beschermen gegevens met zich meebrengen.

Hierbij wordt rekening gehouden met de stand van de techniek en de kosten van de uitvoering. De maatregelen moeten er mede voor zorgen dat onnodige verzameling en verdere verwerking van persoonsgegevens wordt voorkomen.

Op de Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog gaan wij zorgvuldig om met de privacy van onze leerlingen. Dit is vastgelegd in een privacyreglement van onze school. Betreft een informatie beveiligingsplan en privacy reglement verwerking van leerling gegevens. De gegevens die over leerlingen gaan, noemen we persoonsgegevens. Wij maken alleen gebruik van persoonsgegevens als dat nodig is voor het leren en begeleiden van onze leerlingen, en voor de organisatie die daarvoor nodig is. In het privacyreglement kunt u precies lezen wat voor onze school de doelen zijn voor de registratie van persoonsgegevens. De meeste gegevens ontvangen wij van ouders (zoals bij de inschrijving op onze school). Daarnaast registreren leraren en ondersteunend personeel van onze school gegevens over onze leerlingen, bijvoorbeeld cijfers en vorderingen. Soms worden er bijzondere persoonsgegevens geregistreerd als dat nodig voor de juiste begeleiding van een leerling, zoals medische gegevens (denk aan dyslexie of ADHD).

De leerling gegevens worden opgeslagen in ons (digitale) administratiesysteem Magister. De vorderingen van de leerlingen worden vastgelegd in ons leerlingvolgsysteem in Magister. Dit programma is beveiligd en toegang tot die gegevens is beperkt tot medewerkers van onze school.

Tijdens de lessen maken wij gebruik van een aantal digitale leermaterialen. Hiervoor is een beperkte set met persoonsgegevens nodig om bijvoorbeeld een leerling te kunnen identificeren als die inlogt. Wij hebben met deze leveranciers duidelijke afspraken gemaakt over de gegevens die ze van ons krijgen. De leverancier mag de leerling gegevens alleen gebruiken als wij daar toestemming voor geven, zodat misbruik van die informatie door de leverancier wordt voorkomen. Een lijst van de leveranciers waar de school afspraken mee heeft gemaakt, is desgewenst op te vragen bij het bestuursbureau. Als u wilt weten hoe de leveranciers van de digitale leermiddelen omgaan met

leerling gegevens, dan kunt u dat nalezen in de privacy bijsluiters die horen bij de leermiddelen die de school gebruikt.

U kunt daarvoor terecht bij de VO raad inzake het convenant 'Digitale Onderwijsmiddelen en privacy'.

Het onzorgvuldig omgaan met data en dataverwerkers door medewerkers kan leiden tot datalekken met een grote impact. Hierbij denkend aan aansprakelijkheid en imagoschade. In Fricolore verband werken we als scholen samen om het bewustwordingsproces bij elke medewerker op gang te krijgen en middels protocollen en procedures de kans op datalekken aanzienlijk te verkleinen.

Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Onderstaand worden de belangrijkste risico's in beeld gebracht. Daarin zijn zowel de kansen meegenomen dat een risico zich voordoet als de gevolgen daarvan. De risico's zijn vertaald in financiële zin voor de middellange termijn (een periode van circa 6 jaar, gelijklopend met de periode waarover de begroting en meerjarenraming wordt samengesteld).

Risico	Ontwikkeling leerlingaantallen
Omschrijving	Het risico is aanwezig dat de leerling bezetting afwijkt van de prognose. Een bijstelling in de formatie is niet direct mogelijk. Daarnaast kan dit ook zorgen dat de school niet meer in aanmerking komt voor aanvullende bekostiging door gedurende drie jaar lang een lagere leerling bezetting te hebben dan 30.
Kans	Hoog
Impact	Groot
Geschat bedrag	€ 200.000,-

Risico	Onzekere financiering
Omschrijving	Gelet op de huidige economische situatie en het rigide overheidsbeleid is het niet ondenkbaar dat de overheid op zeker moment maatregelen neemt om het aantal kleine scholen in Nederland verder in te perken, waardoor de school geen bestaansrecht meer zou hebben.
Kans	Gemiddeld
Impact	Groot
Geschat bedrag	€ 200.000,-

Risico	Vigerende regelgeving
Omschrijving	Het is mogelijk dat op een zeker moment niet helemaal wordt voldaan aan de voorschriften. Daarnaast is een nieuwe ontwikkeling zoals de Wet Werk en Zekerheid (WWZ) een risico voor de kwaliteit van ons onderwijs. Deze wet WWZ maakt ons personeelsbestand minder flexibel. Daarnaast kan het verplicht uitkeren van een transitievergoeding financieel een grote omvang krijgen.
Kans	Gemiddeld
Impact	Groot
Geschat bedrag	€ 50.000,-

Risico	Imagoschade
Omschrijving	In de tijd van 'social media' is het niet ondenkbaar dat een incident op school vergaande gevolgen heeft op het internet. Daardoor is het imago van de school kwetsbaar en kunnen de leerling aantallen snel afnemen.
Kans	Gemiddeld
Impact	Groot
Geschat bedrag	€ 50.000,-

Conclusie:

Het eigen vermogen is primair bestemd voor het afdekken van risico's. Echter binnen het eigen vermogen zijn onderdelen aanwezig waaraan verplichtingen kleven, de publieke middelen. Ultimo 2017 is voldoende eigen vermogen beschikbaar om de noodzakelijke buffer van de belangrijkste risico's op te kunnen vangen.

Rapportage toezichthoudend orgaan

Voor de rapportage van het toezichthoudend orgaan wordt verwezen naar elders in het bestuursverslag.

12 Gegevens

Postadres : Postbus 22
Postcode/Plaats : 9166 ZP SCHIERMONNIKOOG
Telefoon : 0519 - 531620
Fax : 0519 - 531977
E-mail : directie_@boelensschool.nl
Bestuursnummer : 90897

Contactpersoon : Mevrouw M.S.B van der Woerd RA MSc EMA
Functie : Hoofd Dienst Financiën & Administratie
Telefoon : 0519 - 229600
Fax : 0519 - 229609
E-mail : wom@dockinga.nl

Naam:	Brinnummer	Sector
Stichting Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog	02XQ	VO

Internetsites:	
Stichting Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog	www.boelensschool.nl

Jaarrekening

- Balans
- Staat van baten en lasten
- Kasstroomoverzicht
- Toelichting op de balans en de staat van baten en lasten

Balans per 31 december 2017

(na resultaatbestemming)

	Toe- lichting	31.12.2017 €	31.12.2016 €
Actief			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	127.969	120.222
Vlottende activa			
Vorderingen	2	6.871	6.514
Liquide middelen	3	588.825	553.605
		<u>723.665</u>	<u>680.341</u>
Passief			
Eigen vermogen			
Algemene reserve		552.511	533.122
Bestemmingsreserve publiek		25.045	19.753
Bestemmingsreserve privaat		24.066	24.131
		<u>601.622</u>	<u>577.006</u>
Voorzieningen	5	23.714	20.750
Kortlopende schulden	6	98.329	82.585
		<u>723.665</u>	<u>680.341</u>

Staat van baten en lasten over 2017

	Toe- lichting	2017 €	Begroting 2017 €	2016 €
Baten				
Rijksbijdragen	7	826.418	793.676	753.290
Overige overheidsbijdragen en subsidies	8	4.605	350	420
Overige baten	9	49.441	9.230	15.060
Totaal baten		<u>880.464</u>	<u>803.256</u>	<u>768.770</u>
Lasten				
Personeelslasten	10	693.293	663.235	670.555
Afschrijvingen	11	38.318	42.040	34.481
Huisvestingslasten	12	29.777	42.750	29.877
Overige lasten	13	95.712	90.975	91.337
Totaal lasten		<u>857.100</u>	<u>839.000</u>	<u>826.250</u>
Saldo baten en lasten		23.364	-35.743	-57.480
Financiële baten en lasten	14	<u>1.252</u>	<u>2.130</u>	<u>2.646</u>
Totaal resultaat		<u>24.616</u>	<u>-33.613</u>	<u>-54.834</u>

Kasstroomoverzicht over 2017

Het saldo van de geldmiddelen is in 2017 toegenomen met € 35.220,-. De oorzaak hiervan blijkt uit onderstaande analyse van de kasstromen.

(Volgens de indirecte methode)	2017	2016
	€	€
Saldo baten en lasten	23.364	-57.480
Aanpassingen voor:		
- Afschrijvingen	38.318	34.481
- Mutatie voorzieningen	2.964	6.108
- Veranderingen in vlottende middelen:		
. mutatie operationele vorderingen	-357	3.197
. mutatie operationele schulden	15.744	-6.726
	<u>15.387</u>	<u>-3.529</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	80.033	-20.420
Ontvangen interest	1.327	2.717
Betaalde interest	-75	-71
	<u>1.252</u>	<u>2.646</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten	81.285	-17.774
Investeringen in materiële vaste activa	-46.065	-22.481
Desinvesteringen materiële vaste activa	0	0
Afname overige financiële vaste activa	0	0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-46.065	-22.482
Nieuw opgenomen leningen	0	0
Aflossing langlopende schulden	0	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0
Mutatie geldmiddelen	<u>35.220</u>	<u>-40.256</u>

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De Stichting Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog is statutair gevestigd aan het Kerkelaantje 1 te Schiermonnikoog.

Activiteiten

De activiteiten van de Stichting Inspecteur Boelensschool Schiermonnikoog richten zich op het verzorgen van voortgezet onderwijs op Schiermonnikoog.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening over 2017 is opgesteld conform de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Titel 9 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Tevens is de richtlijn 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving gevolgd. In deze richtlijn zijn voor de sector presentatie-, waarderings- en verslaggevingsvoorschriften geformuleerd.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd volgens het kostprijsmodel.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Rapporteringsvaluta

De bedragen in de tabellen worden gepresenteerd in euro's. Als gevolg van afrondingen zijn in sommige gevallen geringe verschillen ontstaan. Deze verschillen tasten de betrouwbaarheid van de jaarrekening niet aan en zijn geen belemmering voor het verkrijgen van het vereiste inzicht.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan.

In de toelichting op de onderscheiden posten van de balans wordt de reële waarde van het betreffende instrument toegelicht als die afwijkt van de boekwaarde. Indien het financiële instrument niet in de balans is opgenomen wordt de informatie over de reële waarde gegeven in de toelichting op de 'Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen'.

Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost. De stichting kent geen financiële derivaten.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

Voor de onderhoudskosten wordt de componentenmethode gehanteerd waarbij de kosten worden afgeschreven voor de resterende looptijd voor het desbetreffende actief.

Gebouwen en terreinen

Het bevoegd gezag is juridisch eigenaar van de gebouwen en terreinen. Omdat het economisch eigendom niet berust bij het bevoegd gezag, zijn de gebouwen en terreinen niet als zodanig geactiveerd. Echter de uit eigen middelen gefinancierde investeringen in nieuwbouw, dan wel investeringen in grote renovaties worden wel geactiveerd.

Uitgaven voor onderhoudsprojecten boven de € 5.000,- per project per gebouw worden geactiveerd. Kosten van onderhoud beneden de € 5.000,- worden rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht. Afschrijving vindt als volgt plaats:
Bedragen > 5.000,- in 5 jaarlijkse termijnen;
Bedragen < 150.000,- in 10 jaarlijkse termijnen;
Bedragen > 150.000,- in 15 jaarlijkse termijnen.

Per 31-12-2017 geldt voor de in gebruik zijnde gebouwen de volgende verzekerde-, resp. WOZ-waarde 01-01-2017:

<u>Adres</u>	<u>Verz-waarde</u>	<u>WOZ-waarde</u>
Kerkelaantje 1	€ 1.033.532,-	€ 589.000,-

Inventaris

Inventarisaanschaffingen worden eveneens geactiveerd. Daartoe worden gerekend: pc's en andere hardware, meubilair en alle andere materiële goederen met een aanschafprijs van € 400,- en hoger.

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

- Installaties 5 %	- Audio visuele apparatuur 10 %
- Meubilair 5 %	- Huishoudelijke apparatuur 10 %
- Hardware 20 %	- Overige 10 %
- Software 20 %	

Leermiddelen

Leermiddelen, die meerdere jaren worden gebruikt, worden geactiveerd. Zowel in het eerste als in de drie daarop volgende jaren wordt 25 % afgeschreven.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen. Dit betreffen vorderingen met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar.

Overlopende activa

De overlopende activa betreffen vooruit betaalde bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te ontvangen bedragen, voor zover ze niet onder de andere vorderingen zijn te plaatsen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan van de organisatie worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is opgedeeld in een privaat deel en een publiek deel. Private middelen zijn middelen afkomstig van leden van de vereniging of zijn rechtsvoorgangers, dan wel van ouders. Het publieke deel van het eigen vermogen is afkomstig van overheidsorganen of andere publiekrechtelijke instellingen.

Reserves worden gewaardeerd per balansdatum, nadat de resultaatverdeling heeft plaatsgevonden. Resultaten op de primaire bedrijfsactiviteiten komen ten gunste dan wel ten laste van de 'Algemene Reserve'.

Naast een Algemene Reserve kunnen bestemmingsreserves worden gevormd voor diverse doeleinden. De organisatie kent de volgende bestemmingsreserves:

- BAPO: deze reserve is gevormd om daarmee de verplichtingen in het kader van de BAPO duidelijk afgescheiden te houden van de Algemene Reserve. De bestemmingsreserve BAPO wordt gewaardeerd tegen 90% van de door het zittend personeel gespaarde rechten;

- Ouderkapitaal: dit betreft private middelen afkomstig van rechtsvoorgangers van de huidige vereniging;
- Ouderbijdragen: dit betreft nog niet bestede ouderbijdragen private middelen).

Voorzieningen

Pensioenen

De organisatie kent één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling en wordt gefinancierd door afdrachten aan een pensioenuitvoerder, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP.

De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering". In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord. De werkgever heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De pensioenregeling is daarom verwerkt als een "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering" en heeft alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Jubileumvoorziening

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van ambtsjubilea is een voorziening gevormd. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde vanwege de lange looptijd van de verplichtingen. Betaalde bedragen inzake jubileum worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening LPB

Deze voorziening is gerealiseerd vanwege de nieuwe regeling Levensfasebewust Personeels Beleid (LPB) die per 01-08-2014 de oude BAPO-regeling heeft vervangen.

Iedere medewerker heeft per schooljaar recht op 50 uren Persoonlijk Budget. De voorziening heeft betrekking op die PB-uren, die worden gespaard voor een latere verlofopname.

Een uur wordt gewaardeerd tegen 1/138ste deel van het bruto maandsalaris, uitgaande van het bedrag dat hoort bij de hoogste trede van de betreffende loonschaal per 31 december van het boekjaar, inclusief 15% opslag sociale lasten.

Schattingswijziging

Er heeft een schattingswijziging plaatsgevonden in de berekening voorziening LPB.

Een uur werd gewaardeerd op de loonkosten per jaar / 1659, uitgaande van het bedrag dat hoort bij de hoogste trede van de betreffende loonschaal. Op basis van de cao was dit niet een juiste berekening en dient een uur gewaardeerd te worden tegen 1/138ste deel van het bruto maandsalaris. Dit geeft per 31 december 2017 een verschil ad. € 370 met de daadwerkelijke opgebouwde voorziening wat als 'inhaal vrijval' is geboekt. Voor het feitelijke verloop van de voorziening wordt verwezen naar de toelichting van de voorzieningen in de toelichting op de balans.

Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar.

Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Bij de bepaling van het exploitatieresultaat gelden de volgende beginselen: lasten (en baten) zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Rijksbijdragen

De ontvangsten (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekenings-clausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geormerkte OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekenings-clausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekenings-clausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige exploitatiesubsidies

Overige exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen, waarin de opbrengsten zijn gedeerd, dan wel waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroom overzicht wordt op basis van de indirecte methode opgesteld.
De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen.

Ontvangen en betaalde interest worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Toelichting op de balans per 31 december 2017

1 Materiële vaste activa

Het volgende overzicht geeft het verloop over 2017 van de materiële vaste activa:

	Gebouwen & -terreinen	Inventaris en apparatuur	Andere vaste bedrijfs- middelen	Totaal
	€	€	€	€
Aanschafwaarde per 1 januari	332.450	134.205	48.768	515.423
Cumulatieve afschrijvingen	-270.439	-86.107	-38.655	-395.201
Boekwaarde per 1 januari	62.011	48.098	10.113	120.222
Bij: investeringen	15.000	19.501	11.564	46.065
Af: afschrijvingen	-16.142	-16.177	-5.999	-38.318
Mutaties boekjaar	-1.142	3.324	5.565	7.747
Aanschafwaarde per 31 december	347.450	153.706	60.332	561.488
Cumulatieve afschrijvingen	-286.581	-102.284	-44.654	-433.519
Boekwaarde per 31 december	60.869	51.422	15.678	127.969

2 Vorderingen

	31.12.2017	31.12.2016
	€	€
Studenten, deelnemers, cursisten	520	490
Overige vorderingen	2.640	2.817
Overlopende activa	3.711	3.207
Totaal vorderingen	6.871	6.514

De overlopende activa is als volgt te specificeren:

	31.12.2017	31.12.2016
	€	€
Vooruitbetaalde kosten	3.711	3.207
Totaal overlopende activa	3.711	3.207

3 Liquide middelen

	31.12.2017	31.12.2016
	€	€
Kasmiddelen	399	882
Tegoeden op bank- en girorekeningen	588.426	552.723
Totaal liquide middelen	588.825	553.605

4 Eigen vermogen

Het verloop van het eigen vermogen is als volgt:

	Algemene reserve	Bestemmings -reserve publiek	Bestemmings -reserve privaat	Totaal
	€	€	€	€
Stand per 1 januari	533.122	19.753	24.131	577.006
Resultaat verslagperiode	19.389	5.292	-65	24.616
Stand per 31 december	<u>552.511</u>	<u>25.045</u>	<u>24.066</u>	<u>601.622</u>

Het verloop van de bestemmingsreserve publiek is als volgt:

	Stand per 1 januari	Resultaat verslag periode	Overige mutaties	Stand per 31 december
	€	€	€	€
BAPO	19.753	5.292	0	25.045
Totaal bestemmingsreserve publiek	<u>19.753</u>	<u>5.292</u>	<u>0</u>	<u>25.045</u>

Het verloop van de bestemmingsreserve privaat is als volgt:

	Stand per 1 januari	Resultaat verslag periode	Overige mutaties	Stand per 31 december
	€	€	€	€
Ouderkapitaal	22.694	0	0	22.694
Ouderbijdragen	1.437	-65	0	1.372
Totaal bestemmingsreserve privaat	<u>24.131</u>	<u>-65</u>	<u>0</u>	<u>24.066</u>

5 Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

	Personeels- voorzieningen
	€
Stand per 1 januari	20.750
Dotaties	3.644
Onttrekkingen	-380
Vrijval	-300
Stand per 31 december	<u>23.714</u>

Het verloop van de personeelsvoorzieningen is als volgt:

	Stand per 1 januari	Dotaties	Onttrekking -en	Vrijval	Stand per 31 december
	€	€	€	€	€
Jubileum voorziening	5.698	0	0	-300	5.398
Voorziening LPB	15.052	3.644	-380	0	18.316
	<u>20.750</u>	<u>3.644</u>	<u>-380</u>	<u>-300</u>	<u>23.714</u>

Hiervan is de verplichting	<u>< 1 jaar</u>	<u>1 < 5 jaar</u>	<u>>5 jaar</u>	<u>Totaal</u>
	€	€	€	€
Jubileum voorziening	0	0	5.398	5.398
Voorziening LPB	0	18.316	0	18.316
Totaal	<u>0</u>	<u>18.316</u>	<u>5.398</u>	<u>23.714</u>

6 Kortlopende schulden

	<u>31.12.2017</u>	<u>31.12.2016</u>
	€	€
Crediteuren	20.823	12.051
Belastingen en premies sociale verzekeringen	30.252	26.272
Schulden ter zake van pensioenen	9.214	3.686
Overige kortlopende schulden	556	3.832
Overlopende passiva	37.484	36.744
Totaal kortlopende schulden	<u>98.329</u>	<u>82.585</u>

In de crediteuren zit een bedrag ad. € 10.873,- (2016: € 4.625,-) aan schulden aan verbonden partijen.

De belastingen en premies sociale verzekeringen is als volgt te specificeren:

	<u>31.12.2017</u>	<u>31.12.2016</u>
	€	€
Te betalen sociale lasten	30.252	26.272
Totaal belastingen en premies sociale verzekeringen	<u>30.252</u>	<u>26.272</u>

De overige kortlopende schulden is als volgt te specificeren:

	<u>31.12.2017</u>	<u>31.12.2016</u>
	€	€
Nog te betalen salarissen	499	8
Nog te betalen kosten	57	3.824
Totaal overige kortlopende schulden	<u>556</u>	<u>3.832</u>

De overlopende passiva is als volgt te specificeren:

	<u>31.12.2017</u>	<u>31.12.2016</u>
	€	€
Vakantiegeld en vakantiedagen	21.094	19.478
Te verrekenen met personeel	3.164	3.895
Spaargelden werkweken	1.055	435
Vooruit ontvangen subsidies OCW (nog te besteden)	12.171	12.156
Nog te besteden gelden	0	780
Totaal overlopende passiva	<u>37.484</u>	<u>36.744</u>

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Vordering CFI ingeval van liquidatie

In 2005 is een ontstane vordering op het CFI, in verband met de overgang van cursus jaar bekostiging naar kalenderjaar bekostiging, volledig afgeboekt vanwege de beschouwing destijds dat deze gedurende de bestaansperiode van de instelling als oninbaar moest worden beschouwd.

Dat neemt echter niet weg dat, in het geval de instelling ooit in een liquidatiesituatie terecht mocht komen, de instelling het recht wil blijven houden om een beroep te doen op de betreffende vordering.

De schuld aan het personeel, betreffende de opgebouwde aanspraken op vakantietoelage en bindingstoelage tot en met december en de op balansdatum verschuldigde afdracht pensioenpremies en loonheffing over de maand december bedraagt, gespecificeerd:

	€
Belastingen en premies sociale verzekeringen	30.252
Pensioenpremies	9.214
Reservering vakantietoelage	19.327
Reservering bindingstoelage	1.767
Totaal	<u>60.560</u>

Het maximale bedrag dat als vordering op OCW hiervoor kan worden opgenomen bedraagt 7,5% van de personele lumpsum, zijnde een bedrag van € 53.563,-.

Conclusie hieruit is dat het verschil tussen genoemde bedragen ad. € 6.997,- als een tekortkoming geldt bij liquidatie.

Kosten voor gemene rekening (i.h.k.v. de Personele Unie)

De gezamenlijke kosten, die verband houden met het besturen van de drie schoolorganisaties en de ondersteuning die vanuit het bestuursbureau geleverd wordt, worden d.m.v. een vooraf vastgestelde verdeelsleutel toegerekend aan de drie afzonderlijke scholen, volgens het leerstuk: 'kosten voor gemene rekening'. De afspraak is vastgelegd in een overeenkomst, welke geaccordeerd is door de Belastingdienst. Dat houdt ook in dat op de betreffende prestaties geen BTW-plicht van toepassing is. Voor de Stichting Inspecteur Boelensschool is het percentage vastgesteld op 4,0%.

Verantwoording ouderbijdragen

De Stichting Inspecteur Boelensschool heeft zich geconformeerd aan de 'gedragscode schoolkosten', een door besturenorganisaties, ouderorganisaties en schoolmanagers vastgesteld protocol, waarin afspraken zijn vastgelegd over het bewerkstelligen van zoveel mogelijk transparantie van schoolkosten waartoe ouders een financiële bijdrage leveren. Dat houdt ook in dat eventuele positieve verschillen tussen baten en lasten m.b.t. de door ouders bijeengebrachte gelden met hen verrekend worden dan wel beschikbaar blijven.

	Baten	Lasten	Verschil
	€	€	€
Werkweken	1.210	1.454	-244
Excursies en andere activiteiten	3.765	3.041	724
Verstrekkingskosten	110	250	-140
Totaal	<u>5.085</u>	<u>4.745</u>	<u>340</u>

De baten overstijgen de lasten met een bedrag van € 340,-. Daarnaast vindt er ook personele inzet plaats voor het verzorgen van alle buitenschoolse activiteiten. Een verrekening met de ouders is daarom niet aan de orde.

Meerjarige verplichtingen

De volgende meerjarige verplichtingen zijn aan de orde als gevolg van Europese aanbestedingen:

- Kopieer/ printapparatuur : betreft een omvang van € 2.000,- (incl. BTW) + prijs per afdruk op jaarbasis t/m 31-12-2021;

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2017

7 Rijksbijdragen

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Rijksbijdragen OCW	781.578	720.786
Overige subsidies OCW	32.124	27.877
VO/VSO Zorgbudget	12.716	4.627
Totaal Rijksbijdragen	<u>826.418</u>	<u>753.290</u>

8 Overige overheidsbijdragen en subsidies

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Vergoeding gemeente	4.605	150
VSV Doelstelling	0	270
Totaal overige overheidsbijdragen en subsidies	<u>4.605</u>	<u>420</u>

9 Overige baten

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Verhuur	0	100
Detachering personeel	0	750
Ouderbijdragen	6.018	5.565
Overige baten	43.423	8.645
Totaal overige baten	<u>49.441</u>	<u>15.060</u>

10 Personeelslasten

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Lonen en salarissen	471.252	449.121
Sociale lasten	57.026	56.936
Pensioenpremies	71.374	56.764
Overige personele lasten	93.641	107.734
Totaal personeelslasten	<u>693.293</u>	<u>670.555</u>

De overige personele lasten is als volgt te specificeren:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Dotaties personele voorzieningen	3.264	6.108
Personeel niet in loondienst	51.083	70.009
Overige personele lasten	39.294	31.617
Totaal overige personele lasten	<u>93.641</u>	<u>107.734</u>

11 Afschrijvingen

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Gebouwen en terreinen	16.142	15.767
Inventaris en apparatuur	16.177	13.375
Andere vaste bedrijfsmiddelen	5.999	5.339
Totaal afschrijvingen	<u>38.318</u>	<u>34.481</u>

12 Huisvestingslasten

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Huur	2.687	3.615
Onderhoud	4.916	2.804
Energie en water	5.828	7.568
Schoonmaakkosten	14.916	14.888
Heffingen	706	703
Overige	724	299
Totaal huisvestingslasten	<u>29.777</u>	<u>29.877</u>

13 Overige lasten

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Administratie en beheerslasten	76.785	69.359
Inventaris en apparatuur	3.448	2.999
Leer- en hulpmiddelen	15.449	19.012
Overige	30	-33
Totaal overige lasten	<u>95.712</u>	<u>91.337</u>

Specificatie kosten honorarium accountant:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Onderzoek jaarrekening	1.021	1.321
Andere controleopdrachten	0	0
Fiscale adviezen	0	0
Andere niet-controlediensten	0	0
Totaal accountantslasten	<u>1.021</u>	<u>1.321</u>

14 Financiële baten en lasten

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	1.327	2.717
Rentelasten en soortgelijke kosten	-75	-71
Totaal financiële baten en lasten	<u>1.252</u>	<u>2.646</u>

Bijlagen bij de jaarrekening

- Model E: Verbonden partijen
- Model G: Verantwoording van subsidies
- Model H: Wet Normering bezoldiging
topfunctionarissen publieke en semipublieke
sector

Model E: Verbonden partijen

Meerderheidsdeelneming

<u>Naam</u>	<u>Juridische vorm</u>	<u>Statutaire zetel</u>	<u>Code activiteiten</u>	<u>Eigen vermogen 31-12-2017</u> €	<u>Resultaat jaar 2017</u> €	<u>Omzet jaar 2017</u>	<u>Art. 2:403 BW</u>	<u>Consolidatie ja/nee</u>
Vereniging voor Chr. V.O. in N.O. Friesland	Stichting	Dokkum	Overige	3.759.572	-16.620	17.016.432	Nee	Ja
Stichting voor Chr. Praktijkonderwijs in N.O. Friesland	Stichting	Dokkum	Overige	3.353.034	110.484	2.754.812	Nee	Ja

Minderheidsdeelneming

<u>Naam</u>	<u>Juridische vorm</u>	<u>Statutaire zetel</u>	<u>Code activiteiten</u>
Onderwijsgroep Fricolore U.A. SWV Fryslân-Noard	Vereniging Stichting	Heerenveen Leeuwarden	Overige Overige

Model G: Verantwoording van subsidies

G1 Subsidie zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Naam	Beschikkings nummer	Datum toewijzing	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Prestatie afgerond	Prestatie niet afgerond
				€	€		
N.v.t.							

G2A Subsidie met verrekeningsclausule aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Naam	Beschikkings nummer	Datum toewijzing	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Lasten t/m verslagjaar	Te verrekenen ultimo verslagjaar
				€	€	€	€
N.v.t.							

G2B Subsidie met verrekeningsclausule doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Naam	Beschikkings nummer	Datum toewijzing	Bedrag toewijzing	Ontvangen in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Nog te besteden ultimo verslagjaar
				€	€	€	€
N.v.t.							

Model H: Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Leidinggevend topfunctionaris*

bedragen x € 1	Dhr. M.M.A.M. Klaverkamp
Functiegegevens	Directeur bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 128.446
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.332
<i>Subtotaal</i>	€ 145.778
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 141.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 145.778
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	1)
Gegevens 2016	
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 – 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 137.788
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 14.874
Totale bezoldiging 2016	€ 152.662

1) De bezoldiging is gebaseerd op de getekende arbeidsovereenkomst van de directeur bestuurder van 11 februari 2014 waardoor de bezoldiging voor 2017 onder het overgangsrecht valt. De bezoldiging wordt voor de komende jaren conform de regelgeving toegekend. Dit betekent dat tot en met 2018 het overgangsrecht van toepassing is waarbij alleen de CAO indexaties op zal plaatsvinden en in de jaren 2019 tot en met 2021 de bezoldiging wordt afgebouwd tot het WNT-maximum wat geldig is in 2022. De directeur bestuurder is per 1 januari 2018 uitdienst getreden waardoor dit overgangsrecht niet meer van toepassing zal zijn. De maximale bezoldiging is met 9 complexiteitspunten voor 2017 vastgesteld op € 141.000. De jaarbeloning voor 2017 is voor de directeur bestuurder vastgesteld op het maximum van schaal B3 trede 7 (B3-7) conform de cao voor bestuurders VO 2015-2016 in de bestuursvergadering van 06 december 2016.

*) De verloning van de leidinggevend topfunctionaris en de beloning van de toezichhoudend topfunctionaris geschiedt bij de Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs in N.O. Friesland (Dockinga College) en wordt middels de verdeelsleutel voor de kosten voor gemene rekening naar de in de Personele Unie zittende organisaties doorbelast.

Toezichthoudend topfunctionaris*

bedragen x € 1	Mevr. A. Hekkema	Mevr. H.C.G. van Asten	Dhr. R. Admiraal	Dhr. T. van der Kooi	Mevr. Y. de Groot - Krikke	Dhr. A.D. Aalberts	Mevr. K.J. van Westrhenen
Functiegegevens	Voorzitter	Secretaris	Penningmeester	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	22/06 – 31/12	22/06 – 31/12
Bezoldiging							
Bezoldiging	€ 2.250	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500	€ 750	€ 750
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 21.150	€ 14.100	€ 14.100	€ 14.100	€ 14.100	€ 7.050	€ 7.050
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 2.250	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500	€ 750	€ 750
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016							
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	n.v.t.	n.v.t.
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 1.119	€ 561	€ 410	€ 482	€ 279	n.v.t.	n.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging 2016	€ 1.119	€ 561	€ 410	€ 482	€ 279	n.v.t.	n.v.t.

*) De verloning van de leidinggevend topfunctionaris en de beloning van de toezichthoudend topfunctionaris geschiedt bij de Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs in N.O. Friesland (Dockinga College) en wordt middels de verdeelsleutel voor de kosten voor gemene rekening naar de in de Personele Unie zittende organisaties doorbelast.

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Hiervoor wordt verwezen naar de hierna opgenomen controleverklaring van de onafhankelijke accountant.

Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat

Op basis van artikel 13 lid 4 en 6 van de statuten staat het resultaat ter beschikking van het bestuur.

Artikel 13 lid 4 en 6 van de statuten luidt als volgt:

4. Per einde van ieder boekjaar worden de boeken van de stichting afgesloten. Daaruit wordt door het bestuur een balans en een staat van baten en lasten over het afgelopen boekjaar opgemaakt welke jaarstukken vergezeld worden van een rapport van een accountant binnen vijf maanden na afloop van het boekjaar. Het bestuur stelt een jaarverslag op.

6. Het jaarverslag en de jaarstukken worden binnen zes maanden na afloop van het boekjaar door het bestuur vastgesteld en ten blijke daarvan door alle bestuurders ondertekend. Ontbreekt de handtekening van één van hen, dan wordt daarvan onder opgave van reden melding gedaan.

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2016

De jaarrekening 2016 is vastgesteld in de bestuursvergadering gehouden op 30 mei 2017. Het bestuur heeft de bestemming van het resultaat vastgesteld conform het daartoe gedane voorstel.

Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2017

De directie stelt aan het bestuur voor het resultaat over het boekjaar 2017 als volgt te bestemmen:

	€
Het exploitatie resultaat over 2017 bedraagt	24.616
Dotatie bestemmingsreserve BAPO	-5.292
Onttrekking bestemmingsreserve ouderbijdragen	65
Resteert: toename algemene reserve	<u>19.389</u>

Dit voorstel is reeds in de jaarrekening verwerkt.